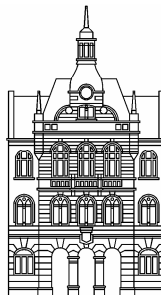

Mestna občina Novo mesto

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 244, faks: 07 / 39 39 269
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 610-10/2009
Datum: 20. 10. 2009

**OBČINSKI SVET
MESTNE OBČINE NOVO MESTO**

ZADEVA: STRATEGIJA KULTURE V MESTNI OBČINI NOVO MESTO V
OBDOBJU 2007 – 2013, 2. del

NAMEN: Sprejem strategije

PRAVNA PODLAGA: Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list
RS, št. 77/07-UPB in 56/08)

POROČEVALEC: Oddelek za družbene dejavnosti

OBRAZLOŽITEV: v prilogi

PREDLOG SKLEPOV: **Občinski svet Mestne občine Novo mesto sprejme
Strategijo kulture v MO Novo mesto v obdobju 2007 – 2013,
2. del v predlagani obliki po opravljeni javni obravnavi
dokumenta.**

Alojzij MUHIČ
ŽUPAN
MESTNE OBČINE NOVO MESTO

PRILOGE:

1. priloga 1: uvodna obrazložitev
2. priloga 2: Strategija kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007 – 2009, 2. del

Mestna občina Novo mesto

**Občinska uprava
Oddelek za družbene dejavnosti**

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 251, faks: 07 / 39 39 208
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 610-10/2009
Datum: 12. 10. 2009

OBČINSKEMU SVETU MO NOVO MESTO

ZADEVA: STRATEGIJA KULTURE V MO NOVO MESTO V OBDOBJU 2007 – 2013, 2. DEL

**PREDMET: 2. OBRAVNAVA NA OBČINSKEM SVETU PO JAVNI OBRAVNAVI, KI JE
POTEKALA OD 11. JUNIJA DO 10. JULIJA 2009**

I. UVOD IN OBRAZLOŽITEV

Na podlagi sklepa Občinskega sveta MO Novo mesto na 22. redni seji z dne 14. 5. 2009 je župan MO Novo mesto sprejel sklep o javni obravnavi dokumenta Strategija na področju kulture v obdobju 2007 – 2013, 2. del. Sklep je bil objavljen v Dolenjskem listu 11. 6. 2009 in na spletni strani MO Novo mesto. Javna obravnava je potekala od 11. 6. do 10. 7. 2009. V tem času je lahko vsa zainteresirana in strokovna javnost podala **pisne** pripombe in predloge k strategiji poslani po redni pošti, v elektronski obliki ali vpisane v knjigi pripomb.

V okviru javne obravnave je 17. junija 2009 potekala okrogla miza v KC Janeza Trdine, na katero so bili povabljeni kulturni producenti javnega, zasebnega, nevladnega sektorja, ugledni kulturni ustvarjalci, svetniki, mediji ter vsa zainteresirana javnost. Razpravljalci za omizjem so bili Zdenko Picelj, predsedniki komisije in Slavka Kristan, članica komisije, dr. Stojan Pelko, sekretar na Ministrstvu za kulturo, Branko Suhy, likovni ustvarjalec in Filip Robar Dorin, filmski režiser.

V času obravnave so prispeli pripombe in predlogi v elektronski obliki (3) ter po redni pošti (3). Svoje pripombe in predloge so poslali Filip Robar Dorin, Primož Žižek (Zavod Tovarna), Primož Kastelic (filmski producent, Studio Vrtinec), Tomaž Levičar, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za dolensko in Belo krajino in Društvo Novo mesto.

Osnovna kritika večine svetnikov na občinski seji je bila, da je dokument zaprt, da je zaokrožen krog pisateljev, ki v njej vidijo le lastne interese. Zato so svetniki predlagali javno obravnavo, ki je bila opravljena. Z odzivom smo bili nekoliko razočarani, čeprav smo pričakovali tako skromen odziv. Morda bi nekateri želeli, da je kultura veliko bolj pomembna »panoga« v naši občini. Žal, smo se še enkrat prepričali, da temu ni ravno tako. Tako poudarjena zainteresirana javnost, producenti in društva, ki o dokumentu »nič niso vedeli, a so želeli sodelovati«, tudi tokrat niso sodelovali. Na okrogli mizi so bili prisotni ljudje, ki se intenzivno ukvarjajo s kulturo, jim nekaj pomeni, je njihov način življenja in v tem mestu ustvarjajo pomembne in odmevne dogodke.

II. PRIPOMBE IN PREDLOGI K STRATEGIJI

Filip Robar Dorin in Primož Kastelic (Studio Vrtinec) sta opozorila na zanemarjenost filmske in audiovizualne umetnosti, ki je, ne samo novomeški, temveč državni problem zaradi visokih stroškov, ki nastanejo pri snemanju filmov. Predlagata, da MO Novo mesto da večji pomen filmski umetnosti in letno podpre vsaj en filmski projekt v bistveno višjih zneskih kot je to bilo do zdaj, saj v novomeškem Studiu Vrtinec nastajajo kvalitetni igrani in dokumentarni filmi, ki so prejeli nagrade na prestižnih filmskih festivalih (Trst, Goriza, Graz, London). F.

R. Dorin predlaga, da se ustanovi nov javni zavod samostojni poslovno – gospodarski sklad za izvirne kulturno-umetniške dejavnosti; da se ustanovi gledališko skupnost, ki bi pripomogla, da bi APT omogočil strokovno in umetniško delo za t. i. klasično in ljudsko gledališče; da se likovna, literarna, gledališka dejavnost mladih strokovno in finančno podpre s plačanim mentorstvom in rednim izdajanjem revije mladih ustvarjalcev; da Novo mesto enkrat tedensko postane PRAZNIČNO MESTO, ko nastopajo godbeniki, pevci, zbori, plesalci (mesto se zapre za promet); ustanovitev art kina (pogovori z znanimi režiserji, pisatelji, pesniki, igralci); da se izvoljene evro poslance vključi v izpolnjevanje zapletenih razpisnih obrazcev; da se več stori pri zbiranju sredstev za mlade ustvarjalce.

Primož Žižek (Zavod Tovarna) je izpostavil nekaj svojih projektov, ki bi jih bilo potrebno izpostaviti v strategiji (Festival Trubadur, Festival Na trgu, Mali nagajivci). Vsi omenjeni projekti so tudi uvrščeni v strategijo. Osredotočil se je na bolj sodoben pristop kulturi in poudaril pomen digitalne kulture, njenega razvoja ter uporabe novih medijev v promociji in predstavljanju kulturnih in umetniških produktov. Hkrati je izpostavil nujnost mrežnega povezovanja in sodelovanja na področju kadrov (skupni kulturni menadžer in skupna agencija za trženje novomeške kulture in umetnosti) in javne infrastrukture (ureditev skupnega odra, ozvočenja, priključkov na odrih v mestnem jedru, ki bi bili v lasti občine in bi bili na razpolago različnim kulturnim producentom). Meni, da bi javni zavodi na področju kulture morali biti inkubatorji, administrativni nosilci dejavnosti kulture ter kulturna središča, ki povezujejo in pomagajo manjšim kulturnim producentom (pomen mrežnega sodelovanja) ter povezanost medijev, ki bodo kulturi dali večji pomen in težo kot je to bilo do zdaj.

Tomaž Levičar je povzel svoj zapis z bloga in ga je strukturiral po posameznih sklopih. Zaradi dolžine besedila (v primerjavi z ostalimi pripombami in predlogi drugih avtorjev) bomo izpostavili po sklopih nekatere njegove kritične pripombe, ki so objavljene na blogu:

- finančna konstrukcija investicijskega vlaganja in možnost realizacije se mu zdi nerealna do leta 2013;
- poudarja, da v strategiji niso izpostavljeni pomembni novomeški ustvarjalci;
- da niso dovolj izpostavljeni otroci, starejši, Romi;
- da ni opredeljenih ciljev, učinkov, ukrepov, rokov, nosilcev, meril (da gre zgolj za evidentiranje; le investicije so spodobno obdelane);
- sporna se mu zdi opredelitev javnega interesa na področju kulture;
- iz strategije ni razviden odnos do regije, države, unije (problem davčne ureditve, evropskega/ državnega sofinanciranja programov, ustanovitev Akademije lepih umetnosti);
- zapostavljenost arhitekture in sofinanciranja študentov arhitekture na prestižnih univerzah ter zaposlovanje arhitektov na občini;
- zaprt krog piscev strategije (trditev, da ostali producenti in zainteresirana javnost niso bili povabljeni k sodelovanju);
- premalo poudarka na mednarodnem sodelovanju s partnerskimi mesti;
- zapostavljeni in pozabljeni projekti (našteva številne projekte kot so: ustanovitev Akademije lepih umetnosti, Muzej razvoja avtomobilske industrije, oblikovanje galerije z bogato likovno zbirko Krkinih likovnih del, oblikovanje Dolenjskega rokodelskega centra, oblikovanje etnološkega parka, Muzej slovenske pop kulture, internetni kulturni portal, Hiša pisateljev, Festival Na trgu, Farmaceutski muzej in spominska soba Prešernove Julije, Konservatorij za glasbo Jurij Slatkonja);
- za realizacijo investicij so navedene okvirne vrednosti stroškov, programski del pa ne zajema teh podatkov;
- strategija premalo poudarja pomen povezovanja z ostalimi področji (turizem, gospodarstvo, šolstvo, predšolska vzgoja);
- strategija bi morala biti skladna s cilji EU in RS.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino je podal pripombe na strategijo zgolj v segmentu, ki se nanaša na arhivsko dejavnost. Opozorili so, da je uporaba pojma »arhivska dediščina« napačna in jo je potrebno nadomesti z izrazom »arhivsko gradivo«. Načrtujejo več projektov, s katerimi bi arhiv postal bolj prepoznaven v prostoru.

Arhiv si s pomočjo Ministrstva za kulturo prizadeva pridobiti nove prostore, v katerih bodo izvajali svojo dejavnost.

Društvo Novo mesto se je v svojih kratkih paragrafskih pripombah osredotočilo na formalističen in finančni vidik kulture. Poudarili so, da se:

- občinsko strategijo uskladi z evropsko in nacionalno,
- poleg javnega naj bo zastopan tudi podjetniški interes kulture,
- sodelovanje kulture z drugimi panogami (gospodarstvo, turizem),
- pritegniti pomembnejše mecene in donatorje,
- ustanoviti skupino kulturnih ponudnikov, ki bi odgovarjala za večjo prepoznavnost kulture mesta izven lokalnega trga (skupni kulturni menadžment),
- ustanovitev univerzitetne knjižnice.

Kritični so do vsebine strategije, ki zajema zgolj obstoječe stanje, ki »hrepeni« po boljših materialnih pogojih delovanja, da obstoječe institucije ne kažejo posebnega interesa po sodelovanju z drugimi (na področju trženja, razvoja posameznih kulturnih dejavnosti in področij dela, ki v kulturi v Novem mestu ne obstajajo, so pa nujne - niso opredelili, katera so to področja). Menijo, da so načrti neambiciozni, da ni nakazano, kako bo kultura sodelovala s turizmom, kako se bo uporabljala situla v promociji mesta, da Novo mesto ni vključeno v državne projekte. Menijo, da je nujno v strategiji zagotoviti pripravljenost novomeških kulturnih institucij na uvedbo vavčerjev in vezanost financiranja na število obiskovalcev ter kakovost.

III. OPREDELITEV KOMISIJE ZA OBLIKOVANJE STRATEGIJE NA PODROČJU KULTURE DO PRIPOMB IN DOPOLNITEV STRATEGIJE

S trditvami **F. R. Dorina in Primoža Kastelica** glede zanemarjenosti filmske in audiovizualne umetnosti ter uspehov, ki jih dosegata kot novomeški režiser in filmski producent v nacionalnem in mednarodnem prostoru, se v celoti strinjamo. Tako kot oba ugotavljata, gre za finančno izjemno zahtevne projekte, za katere v proračunu težko zagotavljamo zadovoljiva sredstva. Celoten kulturni proračun (brez investicij) ne razpolaga s takšno višino sredstev, ki bi zadostovala snemanju enega samega celovečernega filma. Studio Vrtinec je v strategijo uvrščen kot pomemben kulturni producent, kar pomeni, da bo občina zagotavljala sredstva v skladu s svojimi možnostmi in sprejetimi proračuni.

Mentorstva s področja literarnega, gledališkega, glasbenega izobraževanja potekajo redno preko javnih natečajev v organizaciji različnih strokovno usposobljenih institucij in nevladnih organizacij. Odprtje Art kina je v načrtih občine.

V večini prispevkov je močno izražena potreba in predlog po ustanovitvi skupnega kulturnega menadžerja oziroma javnega zavoda ali organizacije, ki bi skrbel za promoviranje kulture, prijavljanje na javne razpise (državne in mednarodne), pridobivanje sredstev na trgu ter sredstev od sponzorjev in donatorjev. Občina zagotovo v nekaj letih ne bo ustanavljala novega javnega zavoda na področju kulture. Določen »približek« tem potrebam je Razvojni center Novo mesto, katerega usluge se kulturne organizacije premalo poslužujejo in z njim sodelujejo.

Primož Žižek predlaga nekaj rešitev, ki smo jih smiselno vključili v strategijo: mreženje med javnimi zavodi (večja medsebojna povezanost), oblikovanje regionalnega kulturnega portala ter nabava dela infrastrukturne opreme (skupni oder, ozvočenje, streha za oder) na prizoriščih v mestnem jedru.

Tomaž Levičar je v svojem esejističnem pristopu podal svoj pogled na strategijo, ki v glavnem izraža nestrinjanje in kritiko. Glede pripomb v zvezi z investicijami, ki so po njegovem mnenju solidno opredeljene (za razliko od programov), jih pa občina ne bo mogla realizirati, gre za dejstva, da so izpostavljene vrednosti projektov obnove, ki jih bo občina zagotavljala glede na sorazmerne deleže povezane z javnimi razpisi države ali EU. Kakšni bodo ti zneski ne moremo vedeti, ker so odvisni od višine razpisanih sredstev ter deleža participacije, tistih ki sredstva razpisujejo. Pred kratkim je zaključen javni razpis Ministrstva za kulturo, na katerega je občina prijavila investicijo APT-a in Knjižnice Mirana Jarca. Ali bo

občina na tem razpisu uspešna ali ne, in če bo, v kakšni višini bo prejela sredstva, ne vemo. Zato tudi ne moremo opredeliti občinskega deleža, s katerim bo pokrivala investicije. Vizija programskega razvoja je zajeta pri večini investicij, ki so opredeljene v strategiji, saj so obvezni del projektnih dokumentacij in DIIP-ov. Ravno tako glede programskega dela, opredeljeni so pomembni projekti in programi, ki jih sofinancira občina preko javnih razpisov in njih ne moremo vnaprej določati, v kakšni višini bodo pokriti (saj ne vemo ali bodo na razpis prijavljeni, kako bodo finančno ovrednoteni in ali bodo še obstajali). Lahko opredeljujemo delež sredstev namenjen projektom in programom, ne pa posamezne enote. Zato so profesionalne organizacije (zasebni in javni zavodi), ki imajo letne in večletne programe za svojo dejavnost lažje finančno ovrednoteni. Pri večini nevladnih organizacij in manjših društvih takšni plani nastajajo stihijsko in trenutno glede na finančne in kadrovske zmožnosti. Občinska strategija ni namenjena opisu posameznih programskih ali projektnih sklopov, saj njihovo vsebino opredeljujejo in opisujejo njihovi avtorji, ustvarjalci ali producenti. Občina v strategiji izpostavlja programe in producenti, za katere meni, da so za njo pomembni in želi tudi v bodoče ohranjati njihov razvoj in obstoj. Vsebina in umetniško oblikovanje projektov in programov pa je stvar ustvarjalcev.

Glede imenovanja posameznih kulturnih ustvarjalcev, se nam zdi sporno izpostavljati posameznike. Vedno bo nekdo, ki bo »pozabljen«, nekdo, s katerim se ne bodo »uveljavljeni umetniki« strinjali, da si zasluži sloves pomembnega ustvarjalca...Imenovanju smo se namenoma izognili, ker bi ponovno razdelili mnenja, kdo je »pomemben Novomeščan«, po kakšnem kriteriju ga razvrstimo (tisti s statusom samostojnega kulturnega ustvarjalca, nekdo s Prešernovo nagrado, nekdo, katerega delo je odmevno v medijih pa ni še prejel nobene nagrade in nima nobenega statusa, nekdo z akademskim nazivom???)

V strategiji ravno tako niso posebej omenjane in izpostavljene posebne kategorije ljudi (otroci, starejši, Romi), saj kultura ne segregira, ne stigmatizira, ne ločuje po spolu, rasi, nacionalnosti, starosti, boleznih. Ustvarja lahko vrhunska dela tako mlad kot star, Rom ali Slovenec, invalid ali zdrav. Strategija omenja otroke v kontekstu kulturne in umetniške vzgoje in mentorskega izobraževanja na posameznih umetniških področjih. Nacionalne manjšine skozi delovanje posameznih kulturnih društev, ki ohranjajo svoje avtohtono poreklo. Invalide skozi delo javnih zavodov, ki so omogočili bodisi lažjo dostopnost (zmanjševanje in preseganje arhitekturnih ovir), indukcijska zanka v KC Janeza Trdine, knjige za slepe v Knjižnici Mirana Jarca, posebni programi za gluhe in naglušne. Kultura in umetnost sta izrazito subtilna segmenta, ki ne vidita potrebo po posebnem socialnem ločevanju različnosti in drugačnosti.

Strinjamo se, da je arhitektura izjemno pomemben segment kulturnega ustvarjanja, podoba in ogledalo mesta. Vendar ne povabilo k sodelovanju, ne javna razprava niso pritegnili Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine, da bi se vključili v diskusijo in prispevali svoje znanje in izkušnje k oblikovanju arhitekturne podobe občine. Menimo, da Novo mesto ima lepo število uglednih in kvalitetnih arhitektov, kateri bi pripomogli k boljši podobi mesta vendar jim se (očitno) ne zdi smiselno sodelovati pri oblikovanju dokumenta, kaj šele podobe novomeške arhitekture. Nobeden, z izjemo Tomaža Levičarja, ki je bil mestni arhitekt na MO Novo mesto, se ni od arhitektov vključil v razpravo o dokumentu.

Ideje in pobude Tomaža Levičarja o ustanovitvi številnih kulturnih inštitucij so odlične in kažejo na poznavanje želja tega prostora. Menimo, da je mesto relativno majhno za kopičenje vedno novih zavodov ali organizacij, ker bi se te lahko vključile v mrežo že obstoječih sorodnih organizacij. V tem prostoru bi bilo smiselno več povezovanja, mreženja in sodelovanja kot predlaga Primož Žižek. Med naštetimi je nekaj organizacij (Muzej sodobne avtomobilske industrije, likovna zbirka Galerije Krka, Farmaceutski muzej), ki so interesna sfera uspešnih novomeških podjetij in bi lahko delovali tudi kot zasebna podjetja. Ne vidimo razloga zakaj jih ne bi ustanovila ta podjetja pod svojim okriljem, občina pa bi (tako kot velika podjetja) sodelovala kot sponzor, ponudila strokoven kader svojih zavodov, ustanovljene inštitucije pa umestila v strategijo.

Zgroženost nad opredelitvijo »javnega interesa na področju kulture« si ni izmislila »pišoča skupina«, temveč kulturna zakonodaja. Ustanovljeni javni zavodi imajo status, da delujejo v javnem interesu na področju kulture na podlagi veljavne kulturne zakonodaje in ustanovitvenega akta. V Novem mestu takšen status imata le še Zavod LokalPatriot in

Založba Goga, ki jim ga je podelilo Ministrstvo za kulturo na podlagi rezultatov in doseženih uspehov.

Strategija je pisana na podlagi in na osnovi izhodišč Ministrstva za kulturo, ki pa je svoja izhodišča temeljila na evropski zakonodaji. Vendar gre za lokalno strategijo, ki ima svoje specifičnosti in svoje konkretne kulturne producente, programe in finančne zmožnosti. Zato ne more biti kopija obstoječih državnih ali mednarodnih dokumentov. Razen tega je Levičar nekonsisten v svojih izlaganjih in zahtevah, ker se sklicuje na državo in Evropo v segmentih, ki mu ustrezajo, jih pa negira v delih, ki mu niso po godu (opredelitev javnega interesa, davčna politika, sofinanciranje države in EU).

Pripombe, popravki in dopolnitve za **Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino** so v strategiji upoštevani.

Ugotovitve in pripombe **Društva Novo mesto** se delno prekrivajo z drugimi (več narediti za prepoznavnost kulture, skupni menadžer, večja povezanost med kulturnimi organizacijami ter povezovanje z drugimi področji, večja angažiranost na področju pridobivanja sponzorjev in donatorjev). To je segment, ki ga strategija lahko omeni, vendar je to dokument, ki ni operativen oziroma za realizacijo dokumenta skrbijo konkretni ljudje in organizacije. Področja, ki jih priporočajo so bolj izvedbene narave, v kateri so nekateri bolj drugi manj uspešni. To da ima občina premalo ambicioznih načrtov, je povezano tudi z njenimi realnimi finančnimi zmožnostmi. Dokument nima namena preložiti na občino celotnega bremena financiranja programov in investicij na področju kulture. Opredeljuje le tiste, za katere želi, da se izvajajo tudi v prihodnje in v katere bo participirala sredstva, da se bodo razvijali tudi v prihodnje. Nikakor pa ne more izdajati dekretov, ki bodo kulturo in umetnost šablonizirali in usmerjali. Saj gre za duhovno kulturo, ki je stvar ustvarjalnosti posameznikov in kulturnih organizacij, navdiha in spontanosti umetnikov in skupin. To so lastnosti, ki se jih ne da uokviriti, cenovno ovrednotiti, kot se lahko m² opeke, fasade, število kosov opreme ali pohištva (zato so investicije bistveno bolj precizirane od kulturno-umetniških programov). O tem pričajo tudi podatki o razpadu posameznih izrazito kvalitetnih kulturnih društev, ki so svoje mesto našli tudi v strategiji, vendar od lani/letos ne obstajajo več zaradi različnih subjektivnih in objektivnih razlogov posameznikov, ki so društvo vodili ali v njemu delovali. Za razliko od tovrstnih izkušenj so potrebe po investicijskem vlaganju in vzdrževanju ter obnova objektov konstanta in nespremenjeno dejstvo neodvisno od subjektivitet posameznikov.

Strategija je dopolnjena s pripombami in predlogi, ki so prispeli na področju javne infrastrukture in opreme za različne prireditelje dogodkov, ki potekajo skozi celo leto v mestu, popravki pri Zgodovinskem arhivu Ljubljana ter na področju promoviranja in mreženja kulture.

IV. PREDLOG SKLEPA

Občinskemu svetu Mestne občine Novo mesto predlagamo:

Sklep 1

Občinski svet MO Novo mesto sprejme Strategijo kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007 - 2013, 2. del v predlagani obliki po opravljeni javni obravnavi dokumenta.

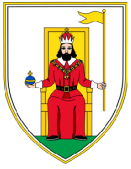
Pripravila:
Sandra BORŠIČ, višja svetovalka

Mateja JERIČ
VODJA ODDELKA

DIREKTOR
Mag. SAŠO MURTIČ

PRILOGE:

1. priloga 1: Strategija na področju kulture, 2. del

**STRATEGIJA KULTURE
V MESTNI OBČINI NOVO MESTO
V OBDOBJU 2007–2013
2. DEL**

KAZALO

1. UVODNIK	9
1.1. PREGLED VLAGANJ V KULTURO OD LETA 2004 DO 2008	10
2. STRATEŠKE PRIORITETE RAZVOJA KULTURE	12
2.1. KULTURNE VSEBINE	12
2.2. INFRASTRUKTURA	22
2.2.1. NARODNI DOM	22
2.2.2. ANTON PODBEVŠEK TEATER	23
2.2.3. ARHEOLOŠKI PARK MAROF	24
2.2.4. UREDITEV MUZEJSKEGA KOMPLEKSA	25
2.2.5. KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE	26
2.2.6. KNJIŽNICA MIRANA JARCA	27
2.2.7. CENTER LOKAL PATRIOT	28
2.3. TABELNI PREGLED OBJEKTOV, VREDNOSTI IN ČASOVNI PRESEK OBNOVE OBJEKTOV	30
2.3.1. OSTALI OBJEKTI	31
2.4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KULTURI	31
2.5. KULTURNA POLITIKA	31
2.6. PROMOCIJA IN MREŽENJE KULTURE	33
2.6.1. SOFINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV	33
2.6.2. KADRI	33
2.6.3. JAVNI RAZPISI IN POZIVI	34
2.6.4. JAVNO ZASEBNA PARTNERSTVA IN KONCESIJE NA PODROČJU KULTURE	34
3. ZAKLJUČEK	35

1. UVODNIK

Strategija na področju kulture v svojem 2. delu predstavlja nadgradnjo in aktualizacijo 1. dela, ki je bil sprejet na 31. seji občinskega sveta Mestne občine Novo mesto 28. 9. 2006. V svojem 1. delu je dokument zajemal zgodovinski oris nastanka in delovanja javnih in zasebnih kulturnih organizacij ter njihovo poslanstvo. Predstavljene so uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti na področju profesionalne kulture, kulturna dediščina, ljubiteljska kultura, knjižnična in založniška dejavnost. Opredeljene so strateške prioritete kulture, ki so sestavni in dopolnjeni del tudi 2. dela strategije. V strateških prioritetah so zajete kulturne vsebine s poudarkom na lastni produkciji in razvojni usmeritvi, infrastruktura z oceno stroškov in s časovnim trajanjem del, promociji kulture, vzgoji in izobraževanju na področju kulture ter načinu financiranja kulturnih producentov.

V 1. delu strategije so opredeljene štiri osnovne prioritete kulturnega razvoja občine, ki ostajajo vodilo tudi 2. dela, in sicer:

1. **ohranjanje kakovostnih vsebin** kulturnega življenja Mestne občine Novo mesto in njene dediščine,
2. ustvarjanje pogojev za **razvoj** prepoznavnih in ustvarjalnih kulturnih vsebin ter uveljavitev na državni in mednarodni ravni,
3. reševanje **glavnih infrastrukturnih problemov** in vzpostavitev vzvodov za partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem,
4. sistematično **povečevanje dostopnosti kulturne ponudbe**.

Na področju strateških prioritet razvoja kulture v Mestni občini Novo mesto so temeljiteje opredeljene kulturne vsebine in so razširjene na področje mednarodnega sodelovanja s poudarkom na kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture 2012 ter interdisciplinarnega sodelovanja. V delu, ki zajema investicije, so temeljiteje opredeljene vsebine za Narodni dom, Anton Podbevšek Teater (APT), Arheološki park Marof, ureditev muzejskega kompleksa, KC Janeza Trdine, Knjižnica Mirana Jarca ter Center (Klub) LokalPatriot. V delu, ki zajema kulturno politiko občine, so večji poudarki na štipendiranju mladih in nadarjenih umetnikov ter področje javno-zasebnih partnerstev in koncesij.

Dokument dopušča možnost nadgrajevanja, spreminjanja ter dopolnjevanja in usklajevanja z vsakoletnim dejanskim stanjem na področju kulture, infrastrukture ter kulturne politike.

1.1. PREGLED VLAGANJ V KULTURO OD LETA 2004 DO 2008

Za lažje razumevanje je v spodnjem delu tabelarni prikaz vlaganj v kulturo po posameznih kulturnih producentih brez investicij:

Kulturni producenti	Sredstva v letu 2004 v SIT	Sredstva v letu 2005 v SIT	Sredstva v letu 2006 v SIT	Sredstva v letu 2007 v EUR	Plan sredstva v letu 2008 v EUR
					Rebalans 2008
Javni zavodi	300.856.693 1.256.186,61 EUR	348.686.150 1.455.892,10 EUR	425.625.030 1.777.140 EUR	1.791.108	1.804.000 1.776.000
Zasebni zavodi	9.500.000 39.665,97 EUR	14.800.000 61.795,41 EUR	22.800.000 95.198,33 EUR	115.000	52.500 52.500
Kulturna društva	15.480.000 64.634,56 EUR	17.130.000 71.524,01 EUR	16.600.000 69.311,06 EUR	62.000	50.000 44.000
SKUPAJ	325.836.693 1.360.487,14 EUR	380.616.150 1.589.211,52 EUR	465.025.030 1.803.444,33 EUR	1.968.108	1.906.500 1.872.500

Na področju delovanja javnih zavodov (Dolenjski muzej Novo mesto, KC Janeza Trdine, Knjižnica Mirana Jarca ter najmlajši zavod Anton Podbevšek Teater) so v zneske zajete plače in prispevki, prispevki delodajalca, materialni in programski stroški ter nakup knjižničnega gradiva. Od druge polovice leta 2006 je začel delovati nov zavod, in sicer Anton Podbevšek Teater, ki na letni ravni uprizarja 4 premierne predstave v lastni produkciji.

Sredstva namenjena delovanju zasebnih zavodov (LokalPatriot, Založba Goga, Edition Bizjak, Ars Ramovš) se razdeljujejo preko javnih razpisov in so namenjena izvajanju posameznih projektov ali programov (Jazzinty, Fotopub, Galerija Simulaker, založniški program, Festival Rudi Potepuški, koncertni cikli klasične glasbe).

Sredstva za redno delo kulturnih društev so namenjena osnovni dejavnosti in delovanju kulturnih društev. Izdatneje so sofinancirana najuspešnejša društva v MO Novo mesto.

Na podlagi zaključnih računov proračunov MO Novo mesto od leta 2004 do leta 2008 so razvidni deleži namenjeni kulturi z upoštevanimi investicijami ter brez njih (sofinanciranje programov, projektov ter dejavnosti javnih zavodov):

	Leto 2004 v SIT	Leto 2005 v SIT	Leto 2006 v SIT	Leto 2007 v EUR	Leto 2008 v EUR
					Rebalans 2008
Z investicijami	6,83% 423.582.542 1.768.611,87 EUR	7,13% 486.822.976 2.032.663,78 EUR	11,25% 1.005.299.684 4.197.493,46 EUR	10,98% 3.923.324	9,61% 3.455.500 8,80% 3.233.600
Brez investicij	5,98% 370.745.336 1.547.977,28 EUR	5,81 396.607.941 1.655.983,05 EUR	5,5% 493.348.258 2.059.909,22 EUR	6,08% 2.167.824	5,84% 2.099.500 5,49% 2.020.100

Skupaj proračun MONM	6.198.174.450 25.879.642,80 EUR	6.829.254.300 28.514.631,73 EUR	8.935.576.153 37.309.295,00 EUR	35.740.000	35.945.600 36.743.900
-----------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	------------	-------------------------------------

POMEMBNE INVESTICIJE OD LETA 2004 DO 2008 TER VIŠINA SREDSTEV

INVESTICIJA	LETO 2004 V SIT	LETO 2005 V SIT	LETO 2006 V SIT	LETO 2007 V EUR	Leto 2008 V EUR Rebalans 2008
Knjižnica Mirana Jarca	9.600 40,08 EUR	11.260.000 47.014 EUR	347.357.555 1.450.344,97 EUR	1.525.000	852.500 720.000
Narodni dom	4.440.144 18.539,22 EUR	20.957.070 87.503,42 EUR	8.513.504 35.546,99 EUR	12.500	10.000 0
Križatija	1.850.000 7.724,43 EUR	5.242.080 21.887,60 EUR	19.810.310 82.715,28 EUR	135.000	493.500 493.500
Rotovž	30.027.132 125.374,25 EUR	33.863.813 141.393,79 EUR	112.070.057 467.933,43 EUR	83.000	0
Kulturni dom Straža	4.010.094 16.743,61 EUR	1.892.072 7.900,09 EUR	0	0	0
Kulturni dom Šmarjeta	1.000.000 4.175,37 EUR	5.000.000 20.876,83 EUR	9.000.000 37.578,29 EUR	0	0
Frančiškanski samostan	2.500.000 10.438,41 EUR	***	***	0	
Kapitelj	2.500.000 10.438,41 EUR	***	***	0	
Cerkev Marije Vnebovzete	6.000.000 25.052,19 EUR	***	***	0	
***POSTAVKI: obnova sakralnih spomenikov v letu 2006		12.000.000 50.104,38 EUR Namenjeno obnovi cerkve Marije Vnebovzete v višini 5.000.000 (20.000 EUR), Frančiškanskega samostana in Kapitlja (restavratorska dela)	15.200.000 63.465,55 EUR Od tega namenjeno obnovi cerkve Marije Vnebovzete v višini 5.000.000 (20.000 EUR), obnova cerkve v Zalogu, restavratorska dela v šmihelski cerkvi in Frančiškanskem samostanu	0	0
SKUPAJ	52.336.970 218.525,97 EUR	90.215.035 376.680,73 EUR	511.951.426 2.137.584,24 EUR	1.755.500	1.356.000 1.213.500

2. STRATEŠKE PRIORITETE RAZVOJA KULTURE

2.1. KULTURNE VSEBINE

Komisija pri postavitvi vsebinskih prioritete sprejema za izhodišče in poudarja tudi Nacionalni kulturni program (NKP), katerega prioritete, cilje in ukrepe, primerne za lokalne skupnosti in regije, na tem mestu ne ponavlja. Iz spektra najrazličnejših kulturnih vsebin v mestu omenja le najpomembnejše in dodaja tiste prioritete, ki v NKP niso omenjene, so pa za razvoj mesta in regije ključne.

Področja kulture:

- a) Uprizoritvene umetnosti
- b) Glasbene umetnosti
- c) Vizualne umetnosti
- d) Knjižnična dejavnost
- e) Založniška dejavnost
- f) Mediji in avdiovizualna kultura
- g) Intermedijske umetnosti
- h) Varstvo kulturne dediščine
- i) Narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci
- j) Ljubiteljske dejavnosti
- k) Mednarodno sodelovanje in Interdisciplinarni projekti

a) Uprizoritvene umetnosti

Na področju uprizoritvenih umetnosti v javni interes občine sodijo: produkcija in postprodukcija **APT**, ki ga bo umestila na slovenski in evropski zemljevid po svoji prepoznavnosti in kakovosti na področju dramskega gledališča, lutkovnega gledališča, plesnega gledališča, eksperimentalnega oziroma raziskovalnega gledališča, na področju sodobnega plesa, uličnega gledališča, organizacije festivalov, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo iz ostalih področij ustvarjanja oziroma kreativno uporabljajo nove tehnologije, zagotavljajo pogoje za ustvarjalnost posameznika, mednarodne izmenjave, mednarodna promocija.

V postprodukciji je za občino pomembno ohranjanje in vzdrževanje visoke kakovostne ravni **gledaliških in otroških abonmajev ter sodobnih in klasičnih plesnih predstav**, ki jih organizira KC Janeza Trdine vsako leto.

GuncIFest in Rudi Potepuški sta festivalska dogodki, ki potekata že več let v poletnem času na področju lutkovne dejavnosti ter pouličnega gledališča. Predstave so namenjene otrokom in odraslim. Festivala sta prepoznavna, sprejeta in uveljavljena kulturna dogodka v občini.

Kulturni producent	Kulturni dogodek
ANTON PODBEVŠEK TEATER	Produkcija in postprodukcija na področju uprizoritvenih umetnosti
KC JANEZA TRDINE	Gledališki in otroški abonmaji, izvenabonmajske predstave ter sodobne in klasične plesne predstave
ZALOŽBA GOGA	Festival Rudi Potepuški, poulična gledališča v mestnem jedru (brezplačni dogodki), sodobne neinstitutualizirane umetniške prakse
KUD TAUS TEATER	Guncfest – lutkovni festival za otroke in odrasle v mestnem jedru (brezplačni dogodki)

SHYZMA	Amaterska gledališka skupina, sodobne uprizoritvene umetnosti, ambientalne predstave v mestnem jedru z namenom oživljanja starih mestnih atrijev (brezplačni dogodki)
--------	---

b) Glasbene umetnosti

Na področju glasbenih umetnosti v javni interes občine spadajo: ustvarjanje izvornih glasbenih del vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti, ki jih pripravljata **Novomeški simfonični orkester** ter **Pihalni orkester Krka** s poudarki na delih novomeških skladateljev in glasbenikov, koncertni cikli in festivali ter koncertna gostovanja vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti v organizaciji **KC Janeza Trdine** (*Glasbeni abonma*) in **LokalPatriot** (*Klubski cikel, Jazzinty abonma, Jazzinty* in natečaj za veliko nagrado za najboljšo slovensko jazz kompozicijo *Jazzon*), **Zavod Tovarna** (*Festival Trubadur*), *glasbeno založništvo Založbe Goga*, akustična in notna gradiva domačih ustvarjalcev ter *zakladnica glasbene dediščine starih notnih zapisov v Frančiškanskem samostanu iz Novega mesta* v izvedbi in organizaciji **Edition Bizjak** Novomeškega glasbenega festivala, glasbeno-scenska produkcija (kooprodukcija Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, LokalPatriot in KC Janeza Trdine).

Kulturni producent	Kulturni dogodek
KC Janeza Trdine	Glasbeni abonma in izvenabonmajski koncerti
LoakalPatriot	Klubski cikel, Jazzinty abonma, Jazzinty, natečaj za veliko nagrado za najboljšo slovensko kompozicijo Jazzon
Založba Goga	Akustična in notna gradiva domačih ustvarjalcev, jazz, blues, etno koncerti v atriju knjigarne (brezplačni dogodki)
Edition Bizjak	Novomeški glasbeni festival s področja klasične baročne glasbe (brezplačni koncerti), glasbena založniška dejavnost (notni zapisi iz slovenskih samostanov; glasbena dediščina Frančiškanskega samostana v Novem mestu)
Zavod Tovarna	Festival Trubadur (kantavtorski večeri)
Glasbena šola Marjana Kozine	Delovanje Novomeškega simfoničnega orkestra (koncert ob kulturnem prazniku, gostovanja v Sloveniji in tujini), lastna produkcija (opereta Majda, Caričine Amazonke, 100. obletnica Marjana Kozine)
Pihalni orkester Krka	Samostojni koncerti, tradicionalni božično-novoletni koncert, izobraževalni programe za otroke in mladino ter mlade glasbenike, udeležba na mednarodnih tekmovanjih

c) Vizualne umetnosti

Na področju vizualnih umetnosti v javni interes občine sodijo: vse tradicionalne in sodobne zvrsti likovnega področja, slikarstvo, kiparstvo, grafika, risba, fotografija, video, arhitektura, oblikovanje, organiziranje razstavnih programov in projektov, izobraževanje, skrb za slovensko likovno dediščino, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike na področju vizualnih umetnosti.

Na področju galerijske dejavnosti izstopajo **Galerija Simulaker** s svojimi programi na področju sodobnih vizualnih umetnosti, **Galerija Jakčevega doma** Dolenjskega muzeja, ki se bo osredotočila na tradicionalne zvrsti, ter **Fotogalerija APT**.

Na področju vizualnih umetnosti izstopajo posamezni projekti, ki potekajo že več let in vplivajo na oblikovanje likovne in fotografske identitete tega prostora. To so: **Fotopub** – festival dokumentarne fotografije, **Slovenski bienale fotografije (SPOT)**, **Bienale slovenske grafike**, mednarodna likovna kolonija **Novomeški likovni dnevi**. Z letom 2009 v celoti organizacijo Novomeških likovnih dni prevzame Dolenjski muzej, ki je kadrovsko, strokovno, organizacijsko in prostorsko usposobljen, da v celoti vodi ta obsežen mednarodni likovni dogodek.

Na področju filmske umetnosti bo občina podpirala razvoj in delovanje **art kina** v preurejenih prostorih male dvorane APT. Prav tako novomeški **Studio Vrtinec, d.o.o.**, kjer nastajajo izredno kvalitetni in uspešni dokumentarno-igrani filmi (Marjan Kozina, Portret Janka Jarca, Dan prve piščali, portret Bogdana Borčiča in številni drugi) v sodelovanju s priznanimi slovenskimi režiserji (Filip Robar Dorin, Jadran Strle, Tugo Štiglic). Vsi filmi so tudi predvajani na RTV Slovenija ter na tujih TV programih in številnih nacionalnih in mednarodnih filmskih festivalih. V njih so vložena lastna sredstva podjetja ter sredstva pridobljena na evropskih javnih razpisih, javnih razpisih Ministrstva za kulturo RS, Filmskega sklada, RTV Slovenije in MO Novo mesto.

Kulturni producent	Kulturni dogodek
GALERIJA JAKČEVEGA DOMA DOLENJSKEGA MUZEJA	Stalne in občasne razstave slovenskih in tujih likovnih ustvarjalcev s poudarkom na tradicionalnih zvrsteh vizualnih umetnosti; organizator Novomeških likovnih dni in soorganizator Bienala slovenske grafike
GALERIJA SIMULAKER	Sodobne vizualne umetnosti, občasne razstave sodobnih slovenskih in tujih likovnih umetnikov, fotografov in soorganizator Bienala slovenske grafike
FOTOGALERIJA ANTON PODBEVŠEK TEATRA ART KINO ANTON PODBEVŠEK TEATRA	Sodobni trendi fotografije, soorganizator Slovenskega bienala fotografije Umetniški sodobni in tradicionalni film in soorganizator Bienala slovenske grafike
ZALOŽBA GOGA	Občasne fotografske in likovne razstave
HIŠA FOTOGRAFIJ	Organizator Slovenskega bienala fotografije
DRUŠTVO GRAFIČNI BIENALE	Organizator Bienala slovenske grafike
KC JANEZA TRDINE	Občasne razstave in soorganizator Bienala slovenske grafike
STUDIO VRTINEC D.O.O.	Lastna produkcija dokumentarno – igranih filmih predvajanih na nacionalni televiziji, tujih televizijskih programih, mednarodnih filmskih festivalih (filmi o Marjanu Kozini, Janku Jarcu, Bogdanu Borčiču, Dan prve piščali)

e) Knjižnična dejavnost

Na področju knjižnične dejavnosti v javni interes občine sodijo: najboljša možna ponudba knjižničnega gradiva v **Knjižnici Mirana Jarca**, ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na kulturne, izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja, na informacijsko opismenjevanje in podporo vseživljenjskemu učenju ter spodbujanje bralne kulture pri otrocih in mladih; zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva, pridobivanje informacij in smotrna izraba prostega časa v knjižnici, omogočanje dostopa do

urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije; zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva za slepe in slabovidne v njim prilagojenih tehnikah; izobraževanje, raziskovanje in podporni projekti, mednarodno sodelovanje, dostopnost vseh redkih in ogroženih gradiv s pomočjo restavriranja, prenosa na nadomestne nosilce, zlasti mikrofilm in elektronske medije, dostop do svetovnih virov informacij, zlasti s pomočjo elektronskih publikacij oziroma interneta, medknjižnična izposoja iz domačih in tujih knjižnic, koordiniran sistem mednarodnega številčenja publikacij oziroma storitev za mednarodno bibliografsko kontrolo.

Kulturni producent	Kulturna dejavnost
KNJIŽNICA MIRANA JARCA	Izposoja, obdelava knjig, urejanje in dostop do domoznanskega gradiva, izobraževanje uporabnikov (otrok in odraslih), medknjižnična izposoja, literarni večeri, Mavrična ribica

f) Založniška dejavnost

Na področju knjige v javni interes občine sodi zagotavljanje pogojev za delovanje (prostorskih pogojev) in sredstev za dejavnost **Založbe Goga**, ki bo omogočala pogoje za literarno ustvarjalnost predvsem mladih v MO Novo mesto, založniška dejavnost (knjižno in glasbeno izvirnih, kakovostnih vsebin), knjigarniško delovanje (**Knjigarna Goga**), spodbujanje bralne kulture predvsem otrok in mladih, izvirna in prevodna nekomercialna knjižna in revialna produkcija s področij leposlovja in humanistike ter umetnosti in kulture nasploh, mladinska književnost in mladinska periodika, strokovna in kritiška dela s področja kulture, promocija knjig, branja in avtorjev, literarni festivali, mednarodna dejavnost in mednarodna promocija, prevajanje slovenskih avtorjev v tuje jezike, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje, podporni projekti in dostopnost knjig za slepe in slabovidne.

Občina bo podpirala programe in projekte, ki spodbujajo bralno kulturo (projekt Mavrična ribica) ter popularizirajo leposlovne, humanistične, strokovne knjige (Teden knjige, 23. april, Dolenjski knjižni sejem) v dolenjski regiji. S področja strokovne literature in strokovnih publikacij bo občina podpirala založniško dejavnost javnih zavodov s področja kulture (Dolenjskega muzeja, KC Janeza Trdine, APT).

Kulturni producent	Kulturna dejavnost
ZALOŽBA GOGA	Knjižno in glasbeno založništvo s kakovostnimi vsebinami (nekomercialna knjižna in revialna produkcija: leposlovje, humanistika, umetnost in kultura, mladinska književnost in periodika, strokovna literatura), knjigarniško delovanje, literarni festivali, mednarodno delovanje, literarni večeri, nove alternativne vsebine s področja kulturne in umetniške teorije in prakse (debatni večeri povezani s strpnostjo, človekovimi pravicami, humanizmom)
JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE (Dolenjski muzej, KC Janeza Trdine, APT)	Izdaja strokovnih publikacij
KNJIŽNICA MIRANA JARCA	Popularizacija leposlovnih, humanističnih, strokovnih knjig skozi projekte Mavrična ribica, Teden knjige, literarni večeri, Dolenjski knjižni sejem

g) Mediji in avdiovizualna kultura

Na področju medijev in avdiovizualne kulture v javni interes občine sodijo revije, ki spodbujajo ustvarjalnost na področju kulture in umetnosti, vplivajo na oblikovanje kulture javnega dialoga, utrjevanje pravne in socialne države, za razvoj izobraževanja in znanosti. To so: revije **Rast**, nacionalni fotografski **Katalog Fotopub** ter **Carniola Archaeologica**.

Kulturni producent	Kulturna vsebina
DOLENJSKI MUZEJ	Arheološka serija publikacij Carniola Archaeologica
LOKALPATRIOT	Katalog Fotopub
MO NOVO MESTO (izdajatelj)	Revija Rast

h) Intermedijske umetnosti

Na področju intermedijskih umetnosti in uporabe spletnih tehnologij v javni interes nasploh sodita **Galerija Simulaker** in **APT**.

Kulturni producent	Kulturna dejavnost
GALERIJA SIMULAKER	Intermedijska umetnost in uporaba spletnih tehnologij
APT	Intermedijska umetnost in uporaba spletnih tehnologij

i) Varstvo kulturne dediščine

V javni interes na področju varstva kulturne dediščine v občini sodi v prvi vrsti ohranjanje arheološke dediščine (Kapiteljska njiva Marof), ki je izredno bogata in reprezentativna kulturna dediščina občine in regije, poleg tega pa tudi vsa ostala premična kulturna dediščina, povezana z zgodovino Novega mesta in regije, za katero skrbi **Dolenjski muzej Novo mesto** in za arhivsko gradivo **Zgodovinski arhiv Ljubljana**, Enota za Dolenjsko in Belo krajino, za nepremično dediščino pa je zadolžen **ZVKDS, OE Novo mesto**.

Pri tem gre v prvi vrsti za zagotavljanje materialnih in infrastrukturnih pogojev (depojev) ter ohranjanje, varovanje, dokumentiranje in prezentiranje dediščine, omogočanje njenega preučevanja ter zagotavljanje njene dostopnosti, poleg tega pa še preprečevanje njene ogroženosti in posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebine, oblike in s tem vrednost dediščine, skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine, mednarodna dejavnosti, promocija, izobraževanje, informatizacija in raziskovanje.

Potreben je fond za pomoč lastnikom pri premostitvi cenovnih razlik zaradi zahtev varstva dediščine (kritine, portali, lesena okna oz. stavbno pohištvo, popravila kamnoseških detajlov) in s tem vzpodbujanje širšega interesa in podpore za prenovo in ohranjanje originalnih grajenih struktur v konfliktu z željami po novih gradnjah oz. interpolacijah v zavarovanih območjih. S tem v zvezi so potrebni čvrstejši urbanistični okvirji za načrtovanje novih posegov na območju mesta v izogib zapletom (n.pr. Novi trg 6 in višina nadomestne gradnje).

Najpomembnejši projekti do leta 2013 so naslednje postavitev:

- nova stalna arheološka razstava v Dolenjskem muzeju (Križatija – 2008),
- stalna razstava o zgodovini in razvoju Novega mesta z zgodovino Dolenjske (2012 – 2013),
- prednosten seznam obnove nepremične kulturne dediščine s poudarkom na Novem mestu (2008–2013) po prednostnem seznamu ZVKDS, OE Novo mesto.

Kulturni producent	Kulturna dejavnost
DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO	Ohranjanje arheološke dediščine (Kapiteljska njiva Marof), dokumentiranje, ohranjanje in varovanje premične dediščine povezane z zgodovino Novega mesta in

	regije, priprava stalnih in občasnih razstav z vseh področij muzejskega dela ter organiziranje drugih pedagoških muzejskih programov
ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE, OE NOVO MESTO	Varovanje in ohranjanje nepremične kulturne dediščine Narodni dom Šance in utrdbeni sistem Novega mesta Glavni trg z objekti ob njem in infrastrukturo
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA, ENOTA ZA DOLENJSKO IN BELO KRAJINO	Varovanje in obdelava arhivskega gradiva ter njegovo predstavljanje javnosti

j) Narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci

Na področju romske skupnosti ter narodnih skupnosti v javni interes za kulturo v občini sodi spodbujanje delovanja posameznih društev, ki skrbijo za ohranjanje maternih jezikov skupnosti, dejavnosti na vseh drugih področjih kulture (razstave, folklor, kulturni stiki s svojimi državami).

Kulturni producent	Kulturna dejavnost
HRVAŠKO KULTURNO ZDRUŽENJE	Likovna dejavnost, okrogle mize in tribune, jezikovni tečaji
KUD ŽUMBERAK	Tamburaška sekcija, izdaja glasila Žumberčan
SRBSKO KULTURNO DRUŠTVO	Folklorna dejavnost, jezikovni tečaji
ROMSKO DRUŠTVO ROMANO VESELI	Folklorna dejavnost

k) Ljubiteljske dejavnosti

V javni interes na področju ljubiteljskih dejavnosti v občini spada predvsem skrb za razvoj najboljših kulturnih društev v občini. Podpora občine tem društvom občina izkazuje, da jim prizna status delovanja v javnem interesu ter jih finančno izdatneje podpre v primerjavi z ostalimi društvi. Za tovrstno financiranje občina zagotovi v proračunu višja sredstva ter izdela pravila in kriterije, na osnovi katerih se priznava status delovanja društva v javnem interesu v občini (trenutno so to: **KD Kres, KD Pihalni orkester Krka, MePZ Pomlad**).

Poleg zgoraj naštetih je treba omeniti kulturna društva **MePZ Novo mesto, Društvo Naprej Nazaj, Akcija – društvo za razvijanje idej, KD Taus Teater, KUD Vsemukos in KUD Krka**, ki po svoji kakovosti, prepoznavnosti in aktivnosti izstopajo v lokalnem prostoru.

Društva, ki delujejo že več let kontinuirano so:

KULTURNO DRUŠTVO	DEJAVNOST DRUŠTVA
KD PIHALNI ORKESTER KRKA*	Glasbeno področje, orkestralna glasba, mednarodna priznanja, deluje v javnem interesu na področju kulture v MONM*
NOVOMEŠKI SIMFONIČNI ORKESTER*	Glasbeno področje, orkestralna glasba, nacionalna in mednarodna priznanja, ni društvo, deluje v okviru Glasbene šole Marjana Kozine, deluje v javnem interesu na področju kulture v MONM*
KD MEŠANI PEVSKI ZBOR POMLAD*	Glasbeno področje, nacionalna in mednarodna priznanja, organizira vsakoletni odmevni koncert POPMLAD in ciklus koncertov Pesem povezuje z najboljšimi slovenskimi zbori, deluje v javnem interesu na področju kulture v MONM*
FOLKLORNO DRUŠTVO KRES*	Folklorna dejavnost, nacionalna in mednarodna priznanja, organizira mednarodni folklorni festival SLOFOLK, deluje v javnem interesu na področju kulture v MONM*

KUD MESTNA GODBA NOVO MESTO KD TAUS TEATER	Glasbena dejavnost, godbeništvo Področje lutkarstva za otroke in odrasle, organizirajo lutkovni festival Guncel fest
MAŽORETNI KLUB TAKT NOVO MESTO	Področje glasbeno – plesno v povezavi z godbeništvom, mlajše društvo
KUD NOVE ARKADE	Glasbeno/pevski zbor in likovno področje, v društvo vključeni otroci in mladi
KD TARTINI	Glasbeno področje, komorni orkester, profesionalni glasbeniki
KUD HUGOLIN SATTNER	Glasbeno področje, pevski zbor
AKCIJA – DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE IDEJ	Etnološke dejavnosti, rokodelaska tržnica, Rudolfov sejem, novomeške sladkosti, novomeški čaj
DRUŠTVO ZA REALIZACIJO IDEJ KOCKA KUD VSEMIKOS	Družabne dejavnosti in igre Organizacija različnih kulturno umetniških dogodkov (filmski, literarni, likovni večeri, delavnice, lutkovne predstave, potopisna predavanja...)
KUD KRKA	Dejavnosti povezane s kulturo in umetnostjo (pevski zbor, likovne razstave, literarni večeri...); deluje pod okriljem podjetja Krka, tovarna zdravil
KUD REVOZ	Glasbeno/pevski zbor in likovno področje; deluje pod okriljem podjetja Revoz
ŠKD PLESNI STUDIO NOVO MESTO	Plesna dejavnost, uspešni na mednarodnih tekmovanjih, vključuje predvsem otroke in mlade
TERPSIHORA D.C.	Plesna dejavnost, sodobni ples ter balet, uspešni na regionalnih in državnih srečanjih, vključujejo otroke in mlade
KD LUTKOMOTIVA	Področje lutkarstva, lutkovne predstave za odrasle in otroke
KD ADORAMUS	Glasbeno področje/oktet
KD OTOČEC	Gledališko področje
DRUŠTVO MEŠANI PEVSKI ZBOR NOVO MESTO	Glasbeno področje/zborovsko petje; mednarodna in nacionalna priznanja
DRUŠTVO ZA SPODBUJANJE DRUŽABNEGA ŽIVLJENJA NAPREJ - NAZAJ	Družabne dejavnosti, obujanje starih navad in praznovanj (pustni ples, kresovanje, veslanje na Krki)
KD PREČNA, LJUDSKI PEVCI VAŠKI ZVON	Glasbeno področje, organizira vsakoletno srečanje ljudskih pevcev
LIKOVNO DRUŠTVO MAVRICA	Likovno področje, številne razstave skupinske in posameznih članov ljubiteljev
ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV	Kulturno – umetniška dejavnost, organizira prireditve To smo mi (predstavitev delujočih društev v MONM) ter nudenje strokovne pomoči kulturnim društvom
KUD IGNACIJ HLADNIK – STOLNI ZBOR	Glasbeno področje/pevski zbor
KUD DOLENJSKI OKTET	Glasbeno področje/oktet
KD JASMIN	Glasbeno področje/ženski pevski zbor

* Delovanje v javnem interesu na področju kulture v MONM pomeni, da društva po svoji kvaliteti in uspehih presegajo lokalno raven delovanja, so prejemniki nacionalnih in mednarodnih priznanj in so sofinancirani s strani MONM iz javnega poziva namenjenega programom v javnem interesu.

POPULARNA GLASBA:

KULTURNO DRUŠTVO	DEJAVNOST DRUŠTVA
KD Moveknovledgement	Glasbeno področje
Društvo mrtvih pesnikov	Glasbeno področje
KD Dom za sanje	Glasbeno področje
Društvo radikalnih prijemov Novo mesto	Organiziranje koncertov alter glasbe
Društvo za kulturno osveščanje	Izdaja družbeno angažiranega glasila mlajše generacije

Podpora občine društvom je tudi zagotovitev primernih in trajnih prostorov za njihovo uspešno delovanje in promocijo (MePZ Pomlad ter MePZ Novo mesto, ki plačuje najemnino za vadbene prostore).

Posebne vsebine na področju kulture predvsem med dijaki in študenti razvija **Društvo novomeških študentov**.

1) Mednarodno sodelovanje in interdisciplinarni projekti

Novomeški kulturni producenti in ustvarjalci se kot posamezniki in ustanove povezujejo z ustvarjalci, izvajalci in organizatorji dogodkov v tujini. Pravzaprav vsak kulturni subjekt navezuje in vzdržuje stike tam in toliko, kolikor ocenjuje, da je to za njegovo delo, kakovostno izvajanje dejavnosti in zagotavljanje pestre ponudbe za obiskovalce potrebno ter koristno.

Posebej lahko izpostavimo **Dolenjski muzej** z mednarodnimi partnerstvi pri restavriranju in predvsem predstavitev arheološke dediščine, Knjižnico Mirana Jarca, ki že več let sodeluje z Gradsko knjižnico Ivan Goran Kovačič, matično knjižnico za Slovence na Hrvaškem, s katero bienalno organizirajo mednarodna strokovna srečanja pod imenom Knjižnica – igrišče znanja in zabave, **LokalPatriot** s Fotografsko izkušnjo, ki jo izvaja v koprodukciji s 33 državami članicami Sveta Evrope pod koordinacijo katalonskega kulturnega ministrstva ter s festivaloma Jazzinty in Fotopub, ki jih izvaja v koprodukciji s številnimi veleposlaništvami in z mednarodnimi kulturnimi ustanovami. Na področju festivalskega dogajanja in t. i. open air festivals deluje **Rock Otočec, d. o. o.**, ki organizira Rock Otočec že 10. leto in ima 30-letno tradicijo. Sodi med največje open air festivale v JV regiji Evrope. V mednarodnem prostoru z lastno produkcijo in ambicijo po mednarodnem sodelovanju delujeta tudi **APT** in **Založba Goga**.

Izpostavimo pa lahko tudi ostala manjša mednarodna sodelovanja – gostovanja naših umetnikov v tujini kot tudi gostovanja tujih umetnikov pri nas (nosilci so **Kulturni center Janeza Trdine**, Fotogalerija APT, **Galerija Simulaker**, **Založba Goga**, **kulturna društva**). Teh povezav je veliko, so pestre, zasnovane in izvedene pa so v skladu s politiko zavodov oz. društev.

Zagotovo pa novomeška kultura lahko dvigne, poglobi in razširi raven mednarodnega sodelovanja predvsem na področjih mednarodnega sodelovanja v obliki mednarodnih izmenjav, mednarodne koprodukcije, participacije v mednarodnih fondih, večstranskih in dvostranskih povezav, izobraževanja, informatizacije, raziskovanja in podpornih projektov.

EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE 2012

V letu 2007 je mesto Maribor s partnerskimi občinami, med katerimi je tudi MO Novo mesto, na nacionalni ravni izbrano za Evropsko prestolnico kulture 2012 (kandidaturo mora potrditi še Evropski svet).

Programski koncept NOVEGA MESTA

- KULTURNA DEDIŠČINA: ARHEOLOGIJA HALŠTATSKEGA OBDOBJA (izvajalec: DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO); vrednost projekta 45.000,00 EUR;
- UPRIZORITVENA UMETNOST: lastna produkcija ANTON PODBEVŠEK TEATRA (APT), 4 premierne uprizoritve s področij sodobnega gledališča, otroškega gledališča, sodobnega plesa in muzikla; vrednost projekta 333.835,00 EUR;
- FOTOGRAFIJA: festival in mednarodna delavnica FOTOPUB (izvajalec: Zavod LOKALPATRIOT); vrednost projekta 55.000,00 EUR;
- GLASBA: festival, mednarodna delavnica in koncertni cikel JAZZINTY (izvajalec: Zavod LOKALPATIROT); vrednost projekta 85.000,00 EUR;
- MLADINSKA KULTURA: ROCK OTOČEC (izvajalec: ROCK OTOČEC, d. o. o.); vrednost projekta 300.000,00 EUR.

Vsak posamezni programski sklop je natančno opredeljen in je sestavni del prijave mariborske kandidature, ki sta jo potrdila Ministrstvo za kulturo in državni zbor.

Skupna ocenjena vrednost projektov brez investicij znaša 818.835 EUR.

Na področju Interdisciplinarnih projektov so vsebine, za katere MO Novo mesto izkazuje poseben interes, da potekajo v občini: Novomeški poletni večeri, Novomeški likovni dnevi, Bienale slovenske grafike. Zato tem projektom zagotavlja višji delež sredstev iz občinskega proračuna. Projekte organizirajo in izvajajo organizacijsko, tehnično in kadrovsko kvalitetni in uspešni kulturni producenti. So interdisciplinarni, ker se prepletajo različne kulturno-umetniške vsebine ter izvajalci.

NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI (NPV)

Projekt NPV je nastal z zamisljivo, da bi tudi Novo mesto dopolnilo svojo poletno kulturno podobo s povezanim spletom kulturnih prireditev in dogodkov, ki bi postali stalnica poletnega kulturnega dogajanja v mestu.

Kljub velikim naporom, ki so bili vsako leto vloženi v organizacijo NPV, projekt v prostoru ni postal prepoznaven, saj občani dogodkov ne povezujejo z nosilnim naslovom. Čeprav se v projekt poveže večina prepoznavnih kulturnih producentov v občini, ne sodelujejo pod celotno grafično podobo NPV, s katero bi dosegli prepoznavnost projekta. S tem, da se za stalnega glavnega producenta določi Kulturni center Janeza Trdine s ciljem, da se ustvarijo pogoji, da NPV preraste v prepoznaven osrednji dogodek v poletnem času.

Cilj

- NPV postanejo osrednji kulturni dogodek poletne kulturne scene občine;
- V NPV se vsako leto združijo najboljši producenti v občini;
- NPV sestavlja 4 – 6 velikih dogodkov, ki vsak zase pokrije svojo ciljno publiko, vsi skupaj pa celotno ciljno publiko;
- Za NPV se definirajo stalni pokriti in odprti prireditveni prostori (vsak dogodek promovira svoj prireditveni prostor);
- NPV imajo celotno grafično podobo, ki se uporablja na vseh prireditvah;

NPV postanejo blagovna znamka. Sredstva se zagotavljajo znotraj proračunske postavke Novomeški poletni večeri.

NOVOMEŠKI LIKOVNI DNEVI (NLD)

Likovna kolonija Novomeški likovni dnevi je projekt star 5 let in je po organizacijski plati postala prezahteven projekt, zato ga od leta 2009 vodi Dolenjski muzej kot del razširjenega programa v okviru svojega zavoda. Organizacija in vodenje tega mednarodnega projekta zajema predvsem strokovni del izbire največ devetih udeležencev, ki so ugledni likovni ustvarjalci iz Slovenije in tujine (s poudarkom na partnerskih mestih), ki se na povabilo župana kolonije udeležijo. Udeleženci kolonije ustvarjajo v Jakčevem domu, kjer v času kolonije vsak umetnik ustvari eno do tri dela ter eno od umetniških del podari mestu. Podarjena dela predstavljajo likovni fond mesta in so tudi last občine. Hranijo se v Dolenjskem muzeju, ki z zbirko upravlja in za njo tudi skrbi po vseh merilih kulturno varstvenega režima. Po končani likovni koloniji se pripravi razstava in izda spremljajoči katalog. Sredstva se zagotavljajo znotraj proračunske postavke Novomeški likovni dnevi.

Kulturni producent	Kulturni projekt
DOLENJSKI MUZEJ	Partnerstvo z restavratorsko delavnico v Meinzu na področju arheologije (restavriranje arheoloških predmetov) in sodelovanje pri mednarodnih projektih povezanih z muzejsko stroko Novomeški likovni dnevi
KNJIŽNICA MIRANA JARCA	Sodelovanje s Knjižnico Ivana Gorana Kovačiča v Karlovcu (mednarodno strokovno srečanje)
APT	Produkcija in postprodukcija (gostovanja), Fotogalerija (gostovanje tujih fotografov)
KC JANEZA TRDINE	Mednarodno sodelovanje na področju uprizoritvenih, glasbenih in vizualnih umetnosti, organizacija Novomeških poletnih večerov z mednarodnimi umetniškimi zasedbami
LOKALPATRIOT	Mednarodna delavnica Fotografska izkušnja (področje kulturne dediščine), Festivala Jazzinty in Fotopub, Galerija Simulaker (gostovanje tujih likovnih ustvarjalcev in fotografov)
ZALOŽBA GOGA	Prevodna literatura, udeležba na mednarodnih literarnih sejmi, udeležba tujih literarnih ustvarjalcev na literarnih večerih v Novem mestu
ROCK OTOČEC D.O.O.	Mednarodna udeležba glasbenikov na največjem mednarodnem open air festivalu JV Evrope
KULTURNA DRUŠTVA	Mednarodno povezovanje z glasbeniki iz tujine (pevski zbori, orkestri)
MO NOVO MESTO Interdisciplinarni projekti	Projekt Evropska prestolnica kulture 2012 (v sodelovanju s producenti in partnerskimi občinami), Bienale slovenske grafike (v sodelovanju z Društvom grafični bienale), Novomeški poletni večeri (v sodelovanju s kulturnimi producenti), Novomeški likovni dnevi
STUDIO VRTINEC D.O.O.	Lastna filmska produkcija v sodelovanju s priznanimi slovenskimi režiserji; udeležba na nacionalnih in mednarodnih filmskih festivalih; prikazovanje dokumentarno - igranih filmov na RTV Slovenija in tujih TV programih

2.2. INFRASTRUKTURA

Na področju kulturne infrastrukture v javnem interesu so potrebni posegi, obnove, zaključki del ter prostorske rešitve, ki jih je treba uresničiti oziroma zagotoviti v naslednjem obdobju od 2009 do 2013. Vsi zneski višine investicij so ocenjeni in niso dokončni, ker manjka projektna dokumentacija, ki jo je v začetni fazi nujno pripraviti za vse spodaj navedene projekte. Realizacija pa je odvisna od finančne in gospodarske situacije ter zmožnosti proračuna MO Novo mesto. Zato so v tabeli navedene letnice zgolj orientacijske. Najpomembnejše investicije so: obnovi Narodnega doma in Anton Podbevšek Teatra (APT), ureditev Arheološkega parka Marof, KC Janeza Trdine, Knjižnice Mirana Jarca in postavitve Centra (Kluba) LokalPatriot.

2.2.1. NARODNI DOM

Uvod

Ena izmed nalog mestne občine je tudi revitalizacija mestnega jedra kot kulturnega spomenika. Tak lokalni kulturni spomenik je tudi Narodni dom, ki je najstarejši v Sloveniji. Temeljni kamen je bil postavljen 8. junija 1873. Narodni dom je dolga leta brez vsebine. Sedanja dejavnost v njem je usmerjena v manjše kulturne prireditve, sestanke in likovne razstave. V domu so urejeni le spodnji prostori.

Zadnja javna razprava o vnovični oživitvi narodnega doma je izpostavila, da se ta lahko uredi za:

- društveno kulturo /vadbene prostori za ljubiteljska kulturna društva,
- uporabno umetniško akademijo /vizualna umetnost, umetnost zvoka in besede,
- upravljalsko administrativne dejavnosti.
- S tako različno neprofesionalno in profesionalno dejavnostjo bo objekt lahko zaživel v celoti.

Cilji projekta

Do zdaj sta bila izdelana konservatorski program ter osnutek lokacijske dokumentacije.

Cilj projekta je:

- določitev dejanske vsebine v Narodnem domu,
- pridobitev investicijske in projektne dokumentacije, ki bo služila za pripravo razpisnih pogojev za izvedbo gradbeno-obrtniških del in opreme ter za pridobitev upravnih dovoljenj in bo podlaga izbranemu izvajalcu za izvedbo pogojenih del.
- V sklopu obnove mestnih ulic ob objektu so sanirali le temelje in pritlične zidove (injektiranje).

Roki

Nova dejanska vsebina v Narodnem domu naj bo določena do konca leta 2009. Celotna projektna dokumentacija za njegovo sanacijo mora biti pripravljena najkasneje do konca leta 2010. Začetek priprave dokumentacije do leta 2012. Po pridobitvi vse potrebne dokumentacije se pristopi k obnovi objekta, in sicer leta 2013 - 2020. Do takrat se da spodnje prostore v domu s pogodbo v upravljanje javni ustanovi.

Vrednost projekta

Ocenjujemo, da bo prenova stala približno 2 milijona EUR. Glede na možnost financiranja bo projekt izveden v več letih, in sicer:

- gradbeno-obrtniška dela z zunanjo ureditvijo med letoma 2013–2020 (približno 1,7 mio EUR),
- oprema v letu 2020 (približno 300 000 EUR).

Finančni viri

Na podlagi projekta poiskati vse možne oblike sofinanciranja.

To so lahko: Ministrstvo za kulturo, Mestna občina Novo mesto, evropska sredstva za razvoj, zasebna sredstva. Lastništvo je lahko v partnerstvu javno in zasebno.

2.2.2. ANTON PODBEVŠEK TEATER

Cilji investicije

Mestna občina Novo mesto bo s temeljito prenovo stavbe Anton Podbevšek Teatra uresničila naslednje cilje:

- Preprečila nadaljnje propadanje stavbe Anton Podbevšek Teater Novo mesto.
- Zagotovila ustrezne prostorske pogoje za delovanje Anton Podbevšek Teatra, izvedbo predstav in ostalih dejavnosti.
- Zagotovila pogoje za vzpostavitev Anton Podbevšek Teatra kot pokrajinskega središča vizualne umetnosti.

Trenutno stanje objekta

Objekt APT je v izredno slabem stanju, saj se je v minulih letih objekt zgolj čistilo, najnujnejših vzdrževalnih del ali investicijsko-vzdrževalnih del pa ni bilo. Tako ocenjujemo, da je temeljita adaptacija objekta nujno potrebna, saj bi v nasprotnem primeru, glede na stanje objekta, lahko prišlo do takšnega poslabšanja objekta, da izvajanje kakršnih koli aktivnosti v in na njem ne bi bilo več mogoče. Streha na celotnem objektu, tudi na tistem mestu, kjer je bila pred leti zamenjana, je v zelo slabem stanju. Na več mestih pušča, kritina je dotrajana, nad dvorano in stolpom je trimo pločevina brez kakršne koli toplotne izolacije, zaradi česar je toplotna izguba velikanska. V upravnem delu stavbe so še vedno leseni stropi. Kletni prostori so zaradi slabe hidroizolacije izjemno vlažni in neprimerni za uporabo. Vlaga povzroča velike težave tudi v pritličnih prostorih. Celotna fasada in stavbno pohištvo sta v zelo slabem stanju. Enako velja za vse sanitarije v stavbi. Ta ima zelo slabo urejen sistem ogrevanja, prav tako je treba urediti sistem prezračevanja in klime, ki sedaj ne deluje. Tudi ostali elementi objekta, ki tu niso navedeni, so v slabem ali izredno slabem stanju. V letu 2006 so bila na objektu izvedena nekatera sanacijska dela, da so bili zagotovljeni minimalni pogoji za začetek delovanja Anton Podbevšek Teatra.

Razlogi za izvedbo investicije

- Objekt APT je v izredno slabem stanju in kot tak bolj kot ne neprimeren za resno izvajanje kakršnih koli aktivnosti. Nadaljnje odlašanje z adaptacijo bi lahko imelo resne posledice, saj se zaradi puščajoče strehe in posledično vode v kletnih prostorih stanje hitro poslabšuje. Mestna občina Novo mesto želi z investicijo rešiti objekt pred nadaljnjim propadanjem in mu povrniti posebno mesto, ki mu kot enemu izmed središč kulture na širšem območju tudi pripada.
- V sprejetem predlogu za ustanovitev gledališče je bilo med drugim tudi zapisano: »Ustanoviteljica, Mestna občina Novo mesto, mora gledališču zagotoviti sedež (naslov) in ustrezne prostore za delo, kar pomeni prostore za izvajanje programa (predstave), prostore za vaje, prostore za nujno tehnično podporo in upravne prostore.« Z investicijo želi občina izpolniti svojo zavezo in omogočiti gledališču primerne pogoje za izvajanje dejavnosti.

Ocena vrednosti investicije

postavka – skupaj	v EUR	delež
a) gradbena, obrtniška in inštalacijska dela	1.775.846	59,51 %
b) zunanja ureditev, priključki	157.737	5,29 %
c) oprema in inventar	213.452	7,15 %
d) investicijska dokumentacija	10.432	0,35 %
e) idejni projekt	9.955	0,33 %
f) glavni projekt	56.424	1,89 %
g) inženiring	36.572	1,23 %
h) ostalo, rezerva	226.334	7,58 %
skupaj	2.486.752	83,33 %
DDV	497.350	16,67 %
SKUPAJ	2.984.103	100 %

Predvideni finančni viri

Investitor bi finančne vire za izvedbo investicije moral zagotoviti iz:

- proračuna Mestne občine Novo mesto,
- proračuna Ministrstva za kulturo,
- evropskih skladov,
- donatorstva.

Dinamika izvajanja investicije

Zaradi narave dela Anton Podbevšek Teatra bo potrebno izvajanje investicije prilagoditi delovnemu procesu v gledališču. Predlagamo naslednjo dinamiko:

- Do konca leta 2010 pripraviti projektno dokumentacijo in dovoljenja.
- Do leta 2011 izpeljati investicijska dela.

2.2.3. ARHEOLOŠKI PARK MAROF

Uvod

Najpomembnejši del novomeške preteklosti je prav gotovo arheološka dediščina Novega mesta, ki je že dolgo znana tako po vsej Sloveniji kot izven meja naše države. Z vsakoletnimi zaščitnimi arheološkimi izkopavanji, ki potekajo na Kapiteljski njivi na Marofu, enem največjih, če ne celo največjih srednjeevropskih arheoloških najdišč, sistematično že od druge polovice osemdesetih let prejšnjega stoletja, pa Novo mesto zaseda pomembno mesto na evropskem arheološkem zemljevidu, kjer še posebej izstopajo najdbe iz halštatskega obdobja. Zato je arheološka preteklost dolenjske metropole s poudarkom na tem obdobju ter njegovi enkratni in neponovljivi situlski umetnosti, po kateri sodi v sam evropski arheološki vrh, poleg edinstvenega okljuka reke Krke, v objemu katere leži in s čimer se lahko pohvalijo le redka mesta na svetu, največji mestni biser.

Obrazložitev

Na območju Novega mesta je več arheoloških najdišč – v Kandiji, Bršljinu, ob Kapiteljski cerkvi sv. Miklavža v središču Novega mesta, na Marofu, Kapiteljski njivi in Mestnih njivah.

Najpomembnejše arheološko območje leži med srednjeveškim mestnim jedrom Novega mesta in Bršljinom. To so trije kopasti vrhovi, na katerih ležijo utrjeno naselje ter obsežna plana in gomilna grobišča. Grobišče na Kapiteljski njivi je bilo v uporabi vse 1. tisočletje pr. n. št., grobišče na Mestnih njivah pa od 10. do 5. stoletja pr. n. št.

Na Marofu, ki daje ime tudi celotnemu arheološkemu območju, je ležalo dvodelno utrjeno gradišče, ki je bilo v uporabi skoraj vse 1. tisočletje pr. n. št. Na Kapiteljski njivi in na Mestnih njivah potekajo dokaj intenzivna arheološka zavarovalna izkopavanja z izjemnimi rezultati, gradišče na Marofu pa je bilo sondirano v 80. letih 20. stoletja. Ker je bilo to območje v minulih desetletjih varovano, je bilo zelo skromno poseljeno in ker je bilo predvsem uporabljano za kmetijske namene, je tudi arheološki substrat jasno razpoznaven in opredeljen. Obzidje prazgodovinskega naselja je večinoma še dobro vidno, in zato omogoča temeljite strokovne raziskave ter vse možne tipe prezentacije. Isto velja tudi za grobišča, kjer nam dosedanje raziskave omogočajo tako prezentacijo kot tudi uporabo arheoloških terenskih posegov v popularizacijske in vzgojno-prezentacijske namene.

Cilj

Dosedanji rezultati arheoloških izkopavanj so to območje trdno usidrili v našo zavest in ime Novega mesta postavili na zemljevid najpomembnejše evropske arheološke dediščine. Prednost Novega mesta pred ostalim svetom pa je v tem, da je celoten areal arheološkega območja Marof še dokaj neprizadet, kompakten, ponuja odličen pristop, se trdno povezuje z naravno dediščino in dopolnjuje parkovno-rekreacijsko območje Novega mesta. Z gotovostjo lahko trdimo, da je arheološka komponenta dediščine najpomembnejša prepoznavna vsebina v Novem mestu, čeprav tudi srednjeveški biseri in naravne danosti dolenjske metropole bistveno prispevajo k možnostim in priložnostim Novega mesta. Te so neponovljive in jih ne kaže zamuditi, saj bi bila škoda nepopravljiva. Zato je zaščita širšega območja Marofa ena najpomembnejših nalog naše generacije. Priprava arheološkega parka

Marof, ki bi združeval arheološke, turistično-rekreacijske, poučne ter ekološke komponente, je več kot upravičena, saj na ta način ponujamo nove kakovosti življenja domačih prebivalcev, njihov duhovni in ekonomski dvig, kakor tudi novo ponudbo domačim in tujim obiskovalcem. S tem bi združili prostor naselja, ki je pred tremi tisočletji predstavljal prvo novomeško naselbino, in dve grobišči, ki sta skoraj 1000 let predstavljali kulturni, nedotakljivi in posvečeni prostor, kakršnega bi morali tudi mi, nasledniki in dediči, ohraniti, spoštovati in biti nanj upravičeno ponosni.

Uresničitev

Za izvedbo projekta je najprej treba urediti urbanistično zasnovo parka, sprejeti potrebne prostorske dokumente, urediti lastništvo celotnega območja, območje razglasiti kot Arheološki park Marof državnega pomena, razpisati natečaj za ureditev parka in izdelati projektno dokumentacijo. V pripravo pa vključiti poleg MO Novo mesto in urbanistov še Razvojni center Novo mesto, Dolenjski muzej Novo mesto, ZVKDS, OE Novo mesto, in novi Zavod za turizem Novo mesto.

Do leta 2012, ko bo v okviru kandidature mesta Maribor za Evropsko prestolnico kulture vključeno tudi Novo mesto, bi bil park lahko imenovan, natečaj končan in projektna dokumentacija izdelana, vzpostavljeni lastniški odnosi, po možnosti urejene prve sprehajalne poti in postavljene informacijske table v okviru uresničitve potrjenega celotnega projekta ureditve Arheološkega parka Marof.

Vrednost projekta do leta 2012

Izdelava prostorskih planov, izvedba natečaja in priprava dokumentacije: 200.000 EUR

Finančni viri

- proračun MO Novo mesto
- proračun Ministrstva za kulturo
- regijski proračun
- evropski skladi
- zasebni kapital

2.2.4. Ureditev muzejskega kompleksa

Za razvoj Dolenjskega muzeja Novo mesto je potrebna nujna ureditev muzejskega kompleksa z rešitvijo dostopnosti za vse kategorije obiskovalcev. Tako je potrebno urediti povezavo med vsemi štirimi stavbami, dostop do vseh razstavnih prostorov tudi za invalidne osebe, ureditev lapidarija, recepcije in prireditvenega prostora na muzejskih vrtovih.

Za realizacijo zgoraj zapisanih sprememb pa je najprej potrebno izvesti natečaj, da pridemo do prave oz. najprimernejše rešitve. To predvidevamo, da bi se izvedlo do leta 2010, potem pa bi postopoma prešli na realizacijo posameznih delov celotnega projekta. Do leta 2012 bi lahko realizirali lapidarij, recepcijo, prireditveni prostor in dostopnost za invalide, v kasnejšem obdobju pa še povezavo vseh štirih stavb z dokončno rešitvijo tudi Ropasove hiše in galerije. Bolj podrobno bi se projekt predstavil in finančno ovrednotil po sprejeti rešitvi, do katere bi prišli po končnem natečaju, ki je za rešitev ureditve muzejskega kompleksa nujna.

Terminski načrt: 2010/2011 natečaj
do 2013 – 2020 odvisno od sprejete rešitve in v skladu z zmožnostmi proračunov Mestne občine Novo mesto in Ministrstva za kulturo RS

Vrednost projekta: natečaj 50.000 EUR
Ostalo po natečaju

2.2.5. KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE

Uvod

Uresničevanje poslanstva Kulturnega centra Janeza Trdine, zavoda, ki opravlja vlogo kulturnega žarišča na Dolenjskem, se udejanja v več smereh strateško usmerjenega delovanja:

- vnašanje in promocija kakovostnih vsebin kulturnega življenja v občini in njene kulturne dediščine,
- razvijanje naprednih kulturnih vsebin s prepoznavno lokalno ustvarjalno noto ter z regijskim in mednarodnim dometom,
- vzpostavljanje vzvodov za različna medsebojna strokovna, interesna in projektna partnerstva,
- vzgajanje za razvijanje kulture kot osebne in skupne vrednote vseh generacij,
- negovanje, spodbujanje in promoviranje ljudskega izročila in kulturne dediščine,
- negovanje, spodbujanje in promoviranje kulturne dediščine in kulturnih vsebin narodov in skupnosti, ki živijo v skupnem prostoru,
- negovanje, spodbujanje in promoviranje ljubiteljske kulture,
- promocija in spodbujanje obiskovanja kulturnih prireditvev in dogodkov,
- razvijanje kritičnega odnosa do kulturnega življenja v občini.

Zaradi dotrajanosti infrastrukture in tehnične opreme je izvajane nalog in uresničevanje primarnih ciljev na področju izvajanja kulturne dejavnosti v prireditvenih prostorih v stavbi KCJT v prihodnje izjemno ogroženo.

Obrazložitev

KCJT razpolaga z omejenimi prireditvenimi zmožnostmi. Velika dvorana je opremljena za koncertno in kongresno dejavnost, mala dvorana in avla pa predvsem za konferenčne in družabne dogodke. Ker v KCJT ni namenske dvorane za gledališko dejavnost, je KCJT prisiljen program kulturnih prireditvev podrediti omejenim izvedenim zmožnostim, ki jih ponujajo tehnični pogoji ter oder in zaodreje velike dvorane. Posledice se kažejo tako na kakovosti kulturnega programa, ki ga KCJT lahko ponudi občanom, kot na ugledu zavoda kot žarišču kulturnega dogajanja, ki ga oblikujejo obiskovalci skozi kritično oceno kulturne ponudbe, ki so je deležni.

Dotrajanost nujne tehnične opreme v prireditvenih prostorih in vseh inštalacij v stavbi ogroža ne le izvajanje prireditvev, temveč vseh dejavnosti, ki imajo sedež v KCJT. Ravno tako so posamezni deli stavbe potrebni nujnih vzdrževalnih del, nemogoč je prenos težje opreme med etažami, kakor tudi dostop invalidom do vseh etaž v stavbi. Dostopne poti do KCJT ne omogočajo ustreznega dovoza za tovorna vozila, kot tudi za vozila nujne pomoči.

Cilj

S sanacijo dotrajane infrastrukture v stavbi, adaptacijo in tehnično posodobitvijo prireditvenih prostorov ter preureditvijo okolice Kulturnega centra Janeza Trdine bodo uresničeni naslednji cilji:

- Zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za izvajanje dejavnosti Kulturnega centra Janeza Trdine,
- Zagotovitev pogojev za vzpostavitev Kulturnega centra Janeza Trdine kot sodobnega regijskega kulturnega in kongresnega središča.
- Zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za izvajanje dejavnosti uporabnikov prostorov v KCJT, ki delujejo na področju ljubiteljske kulture in vzgoje in izobraževanja.
- Zagotovitev dostopnosti do vseh etaž v stavbi za invalide
- Zagotovitev boljše dostopnosti do stavbe tovornim vozilom in vozilom nujne pomoči
- Uporanost parkvnih površin v družabne in kulturne namene.

Dinamika izvajanja investicije

- Do konca leta 2010 izvesti adaptacijo in tehnične posodobitve prireditvenih prostorov.
- Med leti 2013 do 2020 izvesti ostala adaptacijska in sanacijska dela na stavbi ter preureditvena dela okolice.

Ocena vrednosti investicije

a) gradbena, obrtniška in inštalacijska dela	210.000	42,00%
b) zunanja ureditev	50.000	10,00%
c) oprema in inventar	225.000	45,00%
d) projektna dokumentacija	5.000	1,00%
g) inženiring	5.000	1,00%
h) nepredvideni stroški	5.000	1,00%
SKUPAJ	500.000	100,00%
20% DDv	100.000	
VSE SKUPAJ	600.000	

Predvideni finančni viri

Investitor bi finančne vire za izvedbo investicije moral zagotoviti iz:

- proračuna Mestne občine Novo mesto,
- proračuna Ministrstva za kulturo,
- Regijskega proračuna,
- evropskih skladov,
- donatorstva.

2.2.6. KNJIŽNICA MIRANA JARCA

Uvod

Izgradnja knjižnice Mirana Jarca se je začela v letu 1996. Leta 2001 je bil dokončan prizidek k knjižnici oziroma tako imenovana I. faza. Površina novogradnje znaša 3.102,41 m². Izgradnja prizidka, vključno z opremo in zunanjo ureditvijo je stala 1.363.819.078,64 SIT (5.691.116 EUR). Izgradnjo je financirala tudi država, podroben pregled vloženih sredstev po letih je razviden iz spodnje tabele.

KNJIŽNICA MIRANA JARCA I. faza (Pregled vloženih sredstev po letih v SIT)

Leto začetka investicije	Mestna občina NM	Država	Skupna vrednost I. faze
1996	37.494.868,00	0,00	
1997	71.975.572,00	100.000.000,00	
1998	100.842.514,11	109.386.787,00	
1999	28.806.848,53	52.875.000,00	
2000	124.096.289,00	60.351.706,00	
2001	409.938.754,00	33.188.546,00	
2002	234.862.194,00	0,00	
Skupaj	1.008.017.039,64	355.802.039,00	1.363.819.078,64

Vrednost državnih sredstev za prvi fazo izgradnje je tako znašal 1.484.735 EUR.

Cilji projekta

Do zdaj je končana I. faza prenove ter približno sedemdeset (70%) druge faze obnove obstoječih objektov Rozmanova 26 in Rozmanova 28. Zaradi likvidnostnih težav je projekt trenutno ustavljen. Za nadaljevanje del bo potrebno izvesti nov javni razpis za izbor najugodnejšega izvajalca.

Cilj projekta je:

- Dokončati obnovo obstoječih objektov v celoti, vključno z nabavo potrebne pisarniške in informacijske opreme.

Roki

Glede na velikost se potrebnih sredstev in na težko finančno situacijo planiramo zaključek vseh del konec leta 2011. Nadaljevanje del bi začeli takoj po sprejemu proračuna za leto 2009 - 2010. Najprej bo potrebno izvesti razpis za izbor izvajalca dobave opreme za že obnovljeni del objekta Rozmanova 28. Nato pa bi sledil še razpis za obrtniško instalacijska dela v notranjosti objekta Rozmanova 26. Pisarniška in informacijska oprema za objekt Rozmanova 26 bi izvajali na koncu, to je v letu 2011.

Vrednost projekta

Prenova druge faze projekta, ki se je začela v letu 2006 in se delno zaključila v letu 2008 je stala približno 3.700.000 EUR. Prispevek Ministrstva za kulturo je bil 694.375 EUR in sicer v letih 2006 in 2007. Ocenjujemo, da bo dokončanje že začete obnove stala vsaj še 1.500.000 EUR. Glede na možnost financiranja bo projekt izveden v več letih, in sicer:

- Dobava opreme za objekt Rozmanova 28 v letu 2009 - 2010 (približno 250.000 EUR) ter začetek instalacijsko-obrtniških del (približno 500.000 EUR),
- Dokončanje instalacijsko obrtniških del v letu 2011 (cca 500.000 EUR) ter oprema objekta Rozmanova 26 in atrija (približno 250.000 EUR).

Finančni viri

Ker smo za projekt v letu 2006 in 2007 že pridobili vsa odobrena sredstva od Ministrstva za kulturo, s tega naslova ne pričakujemo dodatnih sredstev.

2.2.7. CENTER LOKALPATRIOT

Uvod

Ko danes govorimo o kulturi v Novem mestu in širše, ne moremo mimo dejstva, da je Zavodu LokalPatriot v osmih letih uspelo vzpostaviti okolje, ki integrira, implementira in podaja sodobne umetniške prakse v različnih prostorih in pojavnostih. Obseg dejavnosti je danes presegel načrte in predstavlja LokalPatriot kot sodobno, evropsko kulturno središče. Z razvojem dejavnosti so se pojavile tudi potrebe po obnovitvi oz. vzpostavitvi nove celostne infrastrukture centra prireditvene kulture LokalPatriot, ki vključuje tudi Mladinsko ustvarjalno središče (MUS).

Obrazložitev projekta

Delovanje Kluba LokalPatriot na lokaciji Novi trg je s prodajo stavbe zasebnemu investitorju in rušitvijo objekta postavljeno pred novo dilemo in obenem poslovno priložnost. V dogovoru z novim lastnikom ter z vključitvijo dejavnosti in infrastrukture LokalPatriota v ureditveni prostorski načrt za FE Novi trg so bili zagotovljeni osnovni pogoji za umestitev novega Centra LokalPatriot v kletne oz. pritlične prostore novega objekta na isti lokaciji. To je osnova, na podlagi katere bosta Zavod LokalPatriot in Mestna občina Novo mesto s pomočjo nacionalnih in evropskih partnerjev v letih 2010–2012 zagotovila sredstva za nakup in opremo prostorov Centra LokalPatriot na lokaciji Novi trg.

Razvojni cilji in pomen centra LokalPatriot

- Razvijanje obstoječih kulturnih programov in projektov, ustanovitev in razvoj Centra LokalPatriot ter krepitev njihove pozicije v lokalnem, nacionalnem in predvsem mednarodnem prostoru.
- Razvijanje novih vzgojno-izobraževalnih in družbeno-socialnih programov centra, aktivno sodelovanje z lokalnimi formalnimi vzgojno-izobraževalnimi zavodi ter pobuda za lokalni »mladinski« in »kulturni ceh«.
- Krepitev povezovanja v obliki nacionalne Mreže MaMa in Mreže M3C ter pobuda za vzpostavitev regijske mreže kulturnih, vzgojno-izobraževalnih, mladinskih, informativnih in multimedijskih centrov.

- Ureditev prostorskih razmer Centra LokalPatriot ter upravno-projektnih prostorov, kjer nastajajo ostali projekti in programi zavoda.
- S krepitvijo sodelovanja med sorodnimi regijskimi producenti, lokalnimi oblastmi (Mestna občina Novo mesto, Svet regije) ter nacionalnimi (Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za šolstvo) in evropskimi partnerji (ESRR, Phare) Novo mesto ustoličiti kot regijsko kulturno in mladinsko žarišče. Festivala Fotopub in Jazzinty Novo mesto ustoličita kot nacionalno prestolnico fotografije in jazz glasbe.

Koncept centra LokalPatriot

Izhajajoč iz narave, obsega in ostalih karakteristik programov ter na podlagi izkušenj iz minulega obdobja predlagamo osnutek idejnega načrta novih prostorov sodobnega, urbanega, evropskega, kulturno-zabavnega središča.

Umestitev v kompleks Novi trg: Center LokalPatriot tvorijo več funkcionalnih enot v skupni izmeri 400 m² + zunanji mini amfiteater na JZ stebru objekta. Etažna pozicija: prva in druga klet s svojim vhodom (odvisno od umestitve mini amfiteatra), notranji vhod za osebje in nastopajoče ter notranji javni vhod, povezan z dvigalom do vseh drugih nadstropij.

Funkcionalne enote

A. uprizoritveni kompleks

- umetniško prizorišče
- kibernetična kavarna
- čitalnica & čajnica

B. ustvarjalna & kongresna točka

C. pisarne

D. mini amfiteater – atrij

Uresničitev

LokalPatriot bo v sodelovanju s Skupino DNŠ, z MO Novo mesto, Uradom RS za mladino, Ministrstvom za kulturo RS in s pomočjo sredstev iz skladov EU odkupil prostore v novem objektu na lokaciji Novi trg v skupni izmeri do največ 500 m² (400 m² notranjih prostorov + amfiteater). LokalPatriot bo v sodelovanju z investitorji pripravil projektno dokumentacijo za prostore centra. Predvideni odkup prostorov, gradnja in opremljanje bodo dokončani najkasneje do konca leta 2012.

Okvirna vrednost investicije

(LokalPatriot prostore odkupi v najzgodnejši možni gradbeni fazi in dela nadaljuje sam.)

postavka	vrednost v €
1. odkup prostorov	400.000
2. priprava projekta	60.000
3. gradbena dela	300.000
4. oprema	200.000
5. splošni stroški in rezerva	100.000
skupaj	1.060.000

Finančni viri

- Zavod LokalPatriot
- Društvo novomeških študentov
- MO Novo mesto
- Ministrstvo za kulturo
- Urad RS za mladino ali Ministrstvo za šolstvo in šport
- evropski skladi
- zasebni kapital

2.3. TABELARNI PREGLED OBJEKTOV, VREDNOSTI IN ČASOVNI PRESEK OBNOVE OBJEKTOV

objekt oz. zavod, ki upravlja z objektom	vrsta del	višina ocenjene investicije v EUR	trajanje del	investitorji
V izvedbi:				
Knjižnica Mirana Jarca	dokončanje obnove starega dela knjižnice	1.500.000	končati do 2011	MONM, MzK
Dolenjski muzej Novo mesto	zaključek sanacije stavbe Križatije	400.000	realizirano v letu 2008	MONM, lastna sredstva
Načrtovano:				
Narodni dom	izdelava projektne dokumentacije in obnova stavbe za potrebe ljubiteljske kulture (kulturna društva), prireditvene dejavnosti, za delovanje Multimedijskega centra Dolenjske (projektne prostori Zavoda LokalPatriot)	4.000.000	obnova objekta do 2013 - 2020	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital, regije
APT	zaključek vseh potrebnih investicij v obnovo in adaptacijo stavbe	2.500.000	do 2011	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, donacije, zasebni kapital
Arheološki park Marof	izdelava prostorskih planov infrastrukturni objekt	200.000	2012 (1. faza), do 2020 (2. faza)	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital, regije
Dolenjski muzej Novo mesto	natečaj in izvedba rešitve muzejskega kompleksa z rešitvijo dostopnosti za invalide, ureditvijo recepcije in lapidarija	50.000 (višina sredstev odvisna od natečaja)	2010 /11 (natečaj) 2013-2020 (postopno ostalo)	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, regije
KC Janeza Trdine (KCJT)	ureditev infrastrukture in prostorov KC JT (ureditev obeh dvoran in avle, dodatna prizorišča, obnovitev tehnične opreme, umestitev dvigala, obnovitvena dela na stavbi, preureditev okolice)	600.000	2013-2020	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital, regije
Center LokalPatriot	odkup in ureditev prireditvenega prostora	1.060.000	do 2012	MONM, MzK, skladi EU, zasebni kapital

2.3.1. OSTALI OBJEKTI

Objekte, ki niso v lasti MO Novo mesto, vendar imajo status zaščitenega objekta kulturne dediščine, bi bilo treba ustrezno varovati in zaščititi pred propadanjem na podlagi smernic Zavoda za varstvo kulturne dediščine RS, Območne enote Novo mesto. To so: Kozinova zidanica, Grad Grm in Mlakarjeva domačija. Lastnik mora na ustrezen način zaščititi objekte pred propadanjem bodisi z vlaganjem lastnega kapitala, prijavi na razpise MK in EU.

2.4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KULTURI

Ena ključnih prednostnih nalog kulturnih politik je spodbujanje programov in projektov, ki povezujejo kulturno, izobraževalno in znanstveno sfero ter področje medijev in ki spodbujajo učečo se populacijo vseh starostnih stopenj tako k spoznavanju kulture kot tudi k ustvarjanju. S tem se zvišuje kulturno pismenost, kar je tudi eden izmed ciljev Konvencije o otrokovih pravicah. Namen vzgoje in izobraževanja v kulturi je v prepletanju vseh učnih programov tako v šolah kot pri kulturnih producentih z namenom vzgoje mladih kot uporabnikov kulture in kot prihodnjih kulturnih ustvarjalcev. Cilj je usmerjen k temu, da se znotraj programov in projektov, ki jih sofinancira Mestna občina Novo mesto, zviša delež vsebin, namenjenih otrokom in mladim.

Glede na pomen izobraževanja v kulturi tako odjemalcev kot ustvarjalcev bo občina **prednostno sofinancirala izobraževalne programe**, ki jih aktivno, uspešno in učinkovito vodijo **Kulturni center Janeza Trdine** (kulturno-vzgojne vsebine za otroke in mladino), **JSKD, Ol Novo mesto** (delavnice s področja plesa, likovne, lutkovne, folklorne dejavnosti za otroke in odrasle, seminarje za zborovodje, gledališke dejavnosti), **Dolenjski muzej Novo mesto** (muzejske delavnice za vse starostne skupine z vseh področij muzejskega dela), **APT** (Akademija pri gledališču za srednješolce), **LokalPatriot** (mednarodni delavnici Fotopub in Jazzinty, Multimedijski center Dolenjske), **Knjižnica Mirana Jarca** (spodbujanje branja, kreativne delavnice, pomoč mladim uporabnikom z motnjami pri branju: disleksija, migranti, Romi, posebne potrebe; funkcionalno opismenjevanje) in **Založba Goga** (bralna kultura pri mladih in odraslih). Organizacije, programi in projekti, ki bodo delovali tudi na področju kulturno-vzgojnih vsebin in izobraževanja v kulturi za različne starostne stopnje, bodo na Mestni občini Novo mesto obravnavani prednostno.

2.5. KULTURNA POLITIKA

Temeljna naloga kulturne politike v občini je, da je transparentna, usklajena, organizirana in razvojno naravnana. Podpirati mora sodobne in raznolike oblike kulturno-umetniškega ustvarjanja, povezovanje kulturnih organizacij ter različnih oblik, stilov in miselnih tokov znotraj sodobne kulturne produkcije. Na drugi strani je naloga občinske kulturne politike ohranjanje, oživljanje in aktualizacija kulturne dediščine, saj predstavlja identiteto kraja, njeno avtohtonost in prepoznavnost. Občina kot ustanoviteljica štirih javnih zavodov na področju kulture mora odgovorno spodbujati razvoj redne dejavnosti teh javnih zavodov, temu primerno zagotavljati ustrezne pogoje in finančna sredstva za delovanje. Mestna občina Novo mesto se bo zavzela, da se APT uvrsti v sistem financiranja Ministrstva za kulturo, tako kot to velja za večino slovenskih gledališč, ki presegajo regionalni pomen in so po svoji prepoznavnosti in kvaliteti tudi nacionalnega in mednarodnega pomena.

Občina ne bo, ne sme in ne more kakor koli usmerjati ali določati konkretnih kulturnih vsebin. Hkrati se občina ograjuje od presoje o njenih pojmovnih, svetovnonazorskih in estetskih vsebin in bo tudi v prihodnje v okviru svojega proračuna zagotavljala finančna sredstva za izvedbo kulturnih programov v javnem interesu tako za javne kot za zasebne producente ter za ustvarjalce, ki imajo status samostojnega kulturnega ustvarjalca. Merilo bodo strokovna mnenja s področja kulture, umetnosti ter druge strokovne javnosti. Finančno bodo v okviru proračunskih zmožnosti izdatneje podprti projekti in programi, ki so namenjeni ohranjanju

identitete mesta oz. regije, ustvarjalnosti in izvirnosti, prepoznavnosti in promociji lokalnega prostora na nacionalni in mednarodni ravni.

V tabeli je predstavljen pregled pomembnih projektov in programov v občini, ki imajo regionalni, nacionalni in/ali mednarodni pomen. Potekajo kontinuirano že več let, so prepoznavni in odmevni v regiji in/ali širše in jih bo MO Novo mesto tudi v bodoče finančno podpirala.

PROJEKTI IN PROGRAMI	POMEN (regionalni, nacionalni, mednarodni)	KULTURNI PRODUCENT
Lastna produkcija in postprodukcija uprizoritvenih umetnosti	regionalni, nacionalni, mednarodni	APT
Arheološka preteklost Novega mesta in regije ter lastna produkcija stalnih in občasnih razstav	regionalni, nacionalni, mednarodni	Dolenjski muzej Novo mesto
Evropska prestolnica kulture 2012	regionalni, nacionalni, mednarodni	MO Novo mesto (kulturni producenti: Dolenjski muzej, APT, LokalPatriot, Rock Otočec, d.o.o.) kot partner nosilcu projekta MO Maribor
Jazzinty abonma, Jazzinty natečaj za veliko nagrado za najboljšo slovensko kompozicijo Jazzon	regionalni, nacionalni, mednarodni	LokalPatriot
Fotopub (delavnica, razstava, katalog)	regionalni, nacionalni, mednarodni	LokalPatriot
Rock Otočec	regionalni, nacionalni, mednarodni	Rock Otočec d.o.o.
Bienale slovenske grafike	regionalni, nacionalni, mednarodni	Društvo grafični bienale, Dolenjski muzej, KC Janeza Trdine, Galerija Simulaker
Novomeški likovni dnevi	regionalni in mednarodni	Dolenjski muzej Novo mesto
Glasbena produkcija Novomeškega simfoničnega orkestra	regionalni, nacionalni	Glasbena šola Marjana Kozine
Mavrična ribica	regionalen in nacionalen	Knjižnica Mirana Jarca
Dolenjski knjižni sejem	regionalen in nacionalen	Knjižnica Mirana Jarca
Abonmajška in izvenabonmajška ponudba ter izobraževalni programi za otroke in mladino	regionalni	KC Janeza Trdine
Novomeški poletni večeri	regionalni	KC Janeza Trdine
Festival Rudi Potepuški	regionalni	Založba Goga
Festival Gunclfest	regionalni	KUD Taus Teater
Festival Trubadur	regionalni	Zavod Tovarna
Lastna filmska produkcija igrano – dokumentarnih filmov	nacionalni in mednarodni	Studio Vrtinec, d.o.o.

V naslednjem tabelarnem prikazu je razviden rast deleža sredstev za programe in projekte na področju kulture od leta 2009 do 2012. Podatek za leto 2009 je realen na podlagi sprejetega proračuna MO Novo mesto za leto 2009.

Proračunska sredstva-kultura v %	V letu 2009 v EUR	V letu 2010 v EUR	V letu 2011 v EUR	V letu 2012 v EUR
Programski del brez investicij	4,89%	6,5%	6,75%	7%
Skupaj proračun MONM	100%	100%	100%	100%

V letu 2012 je večje izstopanje zaradi realizacije projekta Evropska prestolnica kulture 2012.

2.6. PROMOCIJA IN MREŽENJE KULTURE

Cilj promocije je povečanje dostopnosti kulture, dostopnost celovitih informacij o kulturi in zagotavljanje kakovostnejšega strokovnega in znanstvenega vrednotenja kulture ter povezovanje različnih informacijskih sistemov. Za uspešno in prepoznavno novomeško kulturo je potrebno večje medsebojno sodelovanje in povezovanje vseh kulturnih subjektov, ki bodo tudi znali predirati in se povezovati z gospodarskimi, turističnimi, izobraževalnimi sferami javnega življenja. Zato je treba:

- angažirati novi Zavod za turizem, ki bo skrbel za organizacijo, informatizacijo, medijsko podporo in usmerjevalni sistem,
- uveljaviti informatizacijo v kulturi,
- ustanovitev regijskega kulturnega portala,
- zagotoviti, da bo medijska podpora kulturi prepoznavna (kulturni koledarčki v posameznih tiskanih in elektronskih medijih).

Ena pomembnejših prioritet občine pri promociji in mreženju kulture je tudi vzpostavitev skupne »javne infrastrukture« za različne prireditve (skupen oder, streha za oder, ozvočenje in lučni park). Nakup opreme, s katero bi lahko upravljala Zavod za turizem bi omogočila novomeškemu organizatorjem različnih prepoznavnih dogodkov v mestnem jedru, na Muzejskih vrtovih, na Loki, Novem trgu, da uporabijo to infrastrukturo za minimalni strošek uporabnine (ne najem, razen pri visoko komercialnih dogodkih). Na ta način bi se stroški prireditev, ki jih organizirajo različni producenti bistveno znižali, ker ne bi bilo potrebno najemati tovrstne opreme.

2.6.1. SOFINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV

MO Novo mesto kot ustanovitelj javnim zavodom zagotovi sredstva iz proračuna MO Novo mesto za njihovo redno dejavnost (plače in materialne stroške ter sredstva za uresničitev njihovih programov, ki jih zavodi ob rednem letnem načrtu predložijo ustanovitelju brez prijave na razpis). Na razpise MO NM pa se lahko prijavijo le s projekti, ki niso zajeti v rednem programu, s tem da morajo svoj prijavljeni redni program v celoti uresničiti.

Občina bo tudi v prihodnje zagotavljala sredstva za organizacije, ki jih je ustanovila država in so sofinancirane v deležu za plače, materialne in programske stroške (Javni sklad za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Novo mesto, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS, Območna enota Novo mesto, in Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino). Sredstva bodo zagotovljena v deležih za izvajanje projektov ali programov na lokalni ravni na podlagi razpisov oziroma pogodb. Sofinanciranje sredstev za delovanje organizacij občina zagotavlja za vsakokratno proračunsko obdobje.

Občina bo v prihodnje javne zavode načrtno spodbujala tudi h kandidiranju za pridobitev sredstev iz nacionalnih in evropskih virov. V ta namen je treba dodatno angažirati **Razvojni center Dolenjske**, ki bi za potrebe javnih zavodov lahko opravljali storitve, povezane s kandidaturami na razpisih s področja družbenih dejavnosti in človeških virov.

2.6.2. KADRI

Za izvajanje kulturnih programov in projektov so odločilni kadri kot strokovno usposobljeni organizatorji in svetovalci pri izvedbi lastnih programov. Načrtno vlaganje v kadre na tistih področjih kulturnega izobraževanja, ki jih šolski sistemi ne vključujejo, je nujni pogoj za dolgoročno uspešno delo na področju kulture.

Občina se mora aktivneje vključiti v upravljanje s kadrovskimi potenciali na področju kulture z različnimi oblikami:

- s sofinanciranjem bo podpirala perspektivne posameznike pri njihovem strokovnem usposabljanju,
- s štipendijsko politiko bo spodbujala k izobraževanju za tiste poklice, ki so za razvoj umetnosti in kulture v Novem mestu nujno potrebni; to je naloga, ki jo opravlja Razvojni center skozi štipendijsko shemo.

Na področju kadrov bo treba realno slediti razvojnim potrebam, ki jih izkazujejo javni zavodi (ne glede na standarde in normative), saj se pri posameznih projektih odpirajo možnosti vključevanja zunanjih sodelavcev za določen čas. Predvsem tam, kjer z razpoložljivo delovno silo v javnih zavodih ni mogoče zagotoviti ustrezne strokovnosti in pričakovane ravni zaradi preobremenjenosti že zaposlenih.

2.6.3. JAVNI RAZPISI IN POZIVI

Vsem izvajalcem kulturnih programov in projektov, ki so ključni za kulturno in turistično podobo in ponudbo Novega mesta in regije, je treba na razpisih zagotoviti dovolj sredstev za njihovo uresničitev.

Postopki naj bodo izvedeni pravočasno, kakovostno, transparentno in strokovno, izvajanje finančnih obveznosti občine in vsebinskih obveznosti izvajalcev pa naj bo bistveno doslednejše. Razpisi naj omogočajo večletne pogodbe o sofinanciranju kulturnih vsebin, ki to zahtevajo.

Razpisi naj se objavijo proti koncu leta za naslednje koledarsko leto, saj se le tako lahko omogoči kulturnim producentom smotrno načrtovanje programskih aktivnosti in načrtovanje letnih načrtov dela nasploh. Kot prednostna merila in kriteriji se upoštevajo naslednje zadeve:

- projekti, ki v programskem in izvajalskem pogledu presegajo splošno kakovostno raven svojega okolja in kažejo aktualni in inovativni pristop,
- pomembnost projekta za uveljavljanje kulturne podobe Novega mesta,
- obiskanost prireditelj,
- finančna konstrukcija projekta (predlagatelj bo vsaj polovico sredstev pridobil iz virov, ki niso iz proračuna Mestne občine Novo mesto),
- status, da organizacija deluje v javnem interesu na področju kulture oziroma status samostojnega kulturnega ustvarjalca (oba podeljuje Ministrstvo za kulturo na podlagi doseženih rezultatov),
- aktivna udeležba na občinskih, medobčinskih, državnih in mednarodnih prireditvah ali tekmovanjih,
- nosilci projekta imajo večletne izkušnje in reference,
- projekti ali programi z večletnim delovanjem,
- izpolnjene obveznosti do Mestne občine Novo mesto ter namenska poraba sredstev.

Poleg v uvodu in zaključku podanih meril za izbor prednostnih projektov in projektov, ki jih bo občina izdatneje podprla, naj se kot eno prednostnih meril upošteva tudi uresničitev posameznega izvajalca kulturnih programov in projektov pri pridobivanju finančnih sredstev iz nacionalnih, evropskih in drugih virov zunaj občine.

2.6.4. JAVNO ZASEBNA PARTNERSTVA IN KONCESIJE NA PODROČJU KULTURE

Treba je odpreti možnosti dodelitve koncesij za posamezna področja kulturnih dejavnosti in drugih dejavnosti v javnem interesu. V postopke dodeljevanja koncesij na področju kulture je treba opredeliti dejavnosti, ki bodo zajete v koncesijskih pogodbah, izdelati kvalitetne pravne podlage, opredeliti kriterije in merila za dodelitev koncesije, opredeliti naloge, dolžnosti in

odgovornosti koncesionarja in koncedenta, finančne okvirje in zagotoviti dosleden in oster nadzor.

Kulturne dejavnosti, primerne za dodelitev koncesij v lokalnem prostoru, trenutno izvajata potencialna koncesionarja: zavod LokalPatriot (sodobne vizualne in intermedijske umetnosti, mladinska kultura ter sodobne glasbene umetnosti) in Založba Goga (založništvo ter medijska in avdiovizualna kultura).

Poleg dodeljevanja koncesij za izvajanje dejavnosti zasebnim producentom, delujočim na tistih kulturnih in družbenih področjih, na katerih občina nima posrednih lastnih aktivnosti, so koncesije zagotovo dobra rešitev tudi za dodelitev upraviteljskih in izvajalskih pravic ter obveznostih za tiste programske projekte, katerih ustanoviteljica ali idejna pobudnica je MONM. Dodelitev večletnih koncesij bi za omenjene projekte zagotovo pomenila razvojno priložnost, saj bi jih koncesionar v obdobju več let zagotovo laže samostojno tržil, razvijal, promoviral in z njimi kandidiral za sredstva pri morebitnih drugih financirjih.

3. ZAKLJUČEK

Dokument Strategija kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007–2013, 2. del, predstavlja smernice razvoja na vsebinskem in infrastrukturnem kulturno-umetniškem in zgodovinskem področju občine in regije ter sistemskem in finančnem urejanju na tem področju. Poudarek je predvsem na vsebinah, ki so izstopajoče po svoji kakovosti, inovativnosti in izvirnosti v regijskem, slovenskem ali evropskem prostoru. Poslanstvo kulture se izraža tudi v tem, da se bo povezovala s sorodnimi programi in projekti drugih zavodov in organizacij, predvsem s področjem turizma.

Obstoječi dokument se bo že zaradi narave tega področja letno evalviralo in dopolnjevalo, saj tudi kultura in umetnost predstavljata živo materijo, ki se nenehno razvija in spreminja.